ТҮРҮҮШЫН БАЯР

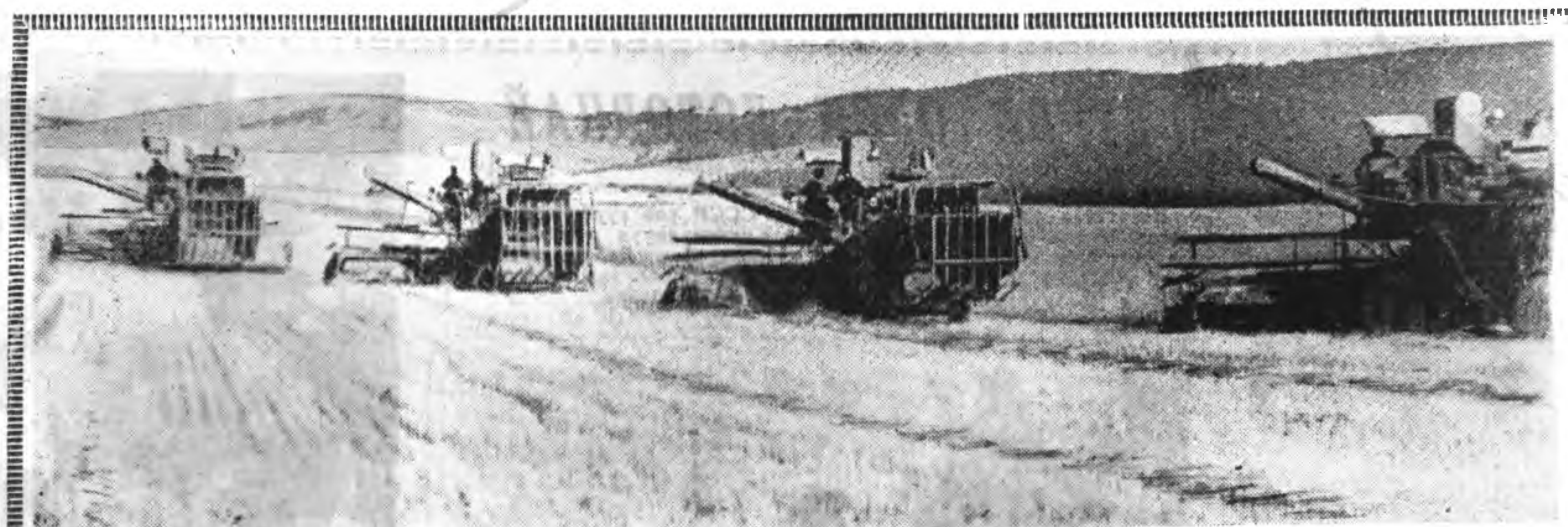
ХУРАМХААН. (Телефоноор абтаба). Манай Хурамхаанай [со]вхозой таряашад, механизаторнууд хүдөө ажалшадай дунда [эхи]лэгдэhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр [оролсо]од, таряа хуряалга дээрэ түрүүшын амжалта туйлаба.

Сентябриин 3-най үдэр гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө үлүүл[эн], 6700 центнерэй орондо 7600 центнер алтан ш[а]... [т]эжээнисэ Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулаа. Мүнөөшье түсэб... [...]лhаа гадуур таряан худалдагдажал байна. Үдэр бүри 1000 [це]нтнер эрхим шанартай ороohон тушаагдана.

Совхоз соогоо таряан ажалай 1-дэхи бригадынхид (бригадир [...]. Зверьков) бултанhaa ехэ таряа худалдаа. Эндэхид 4,8 мян[ган] центнер ороohо Эхэ оронойнгоо амбаарта орууланхай. Мү[н] [...]. Чупровой даадаг 2-дохи бригада баhал ехэ таряа худалдаад [...] ургасынгаа хахадhaa ехэнхинень хуряагаад байна.

Тарянай ургаса түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа, гүрэнд[э] [ор]ooho ехээр худалдаха хэрэгтэ түрүү комбайнернууд М. Звер[ь][ков], Д. Цыдыпов, Г. Соломинский гэгшэд түрүүлжэ гараа.

Д. ДОНДУПОВ, совхозой директор;
С. ЦЫБИКОВ, парткомой секретарь;
Б. НАДАГУРОВ, хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Сэлэнгын совхоздо таряа хуряалга түлэг дундаа. Тус ажахын комбайнернууд бүлэглэмэл шэнэ аргаар hүүлшын жэлнүүдтэ таряа хуряажа, нилээд дүй дуршалтай болонхой юм. Түрүү комбайнернууд В. Гармажапов, П. Очиртаров, Б-Ж Нимаев, Н. Гунзынов, Б-Ц Нимаев гэгшэд нэгэ бүлэг боложо ажаллана. Тэдэ халаанайнгаа нормые үдэр бүхэндэ эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ. Комбайнууд бүри эртүүр hайнаар заhабарилагдаhан тула ямаршье эбдэрэл hаадгүй хүдэлнэ. Комбайнернууд богонихон болзорто таряа хуряалга түгэсхэхөөр шиидэнхэй.

Ц. ДАШИГАЛСАНОВАЙ фото.

[ДЭЛХЭЙН БҮХЫ] ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 209 (11194) | 1966 оной сентябриин 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ГАЗЕТЫМНАЙ хэблэгдэхэез БАЙХАДА...

МОДОШОДОЙ hАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

[...] модоной промышленностиие [хүгжөө]хэ тухай парти, правительствын шэнэ тогтоолые Бай[гал]ай модоной базынхид халуу[гаар] угтан дэмжэжэ, ажалай эр[хим] амжалтануудые туйлажа бай[на].

«[При]байкаллес» комбинадай [пред]приятинуудай дундаhaa тэ[[...]] шалгаран гаража, модо [бэлэд]хэ hарынгаа түсэбые [...]hоо урид дүүргэбэ.

[...] түгэлдэр коллектив му[...]ой модоной хүдэлмэришэдэй [...]лта hайндэртэ эршэмтэйгээр [...], ажалай вахтада жаг[...]. Модо хюрөөдэгшэ А. Ни[...] илангаяа hайнаар ажал[лажа], үдэрэйнгөө даабарие 110 [—1]15 процент дүүргэнэ. Эдэбхи[тэй]гээр жэшээ абаhан, станочница А. Тарашнина, автопогрузчигэй жолоошон М. Находоев, [...] тээдэг хүдэлмэришэн Ф. Ка[...], токарь П. Горбунов гэгшэд үдэр бүриингөө даабарие [...]дэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. ТЮРНЕВ.

Үдэрэй темэдэ репортаж

ТАБАН ҮДЭР АЖАЛЛАБАЛ...

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллективтэ сентябриин нэгэн онсо үдэр болобо. Энэмнэй hургуулинуудай баярай үдэр байhаниинь ойлгосотой, hуралсалай шэнэ жэл эхилнэ ха юм. Харин промышленна предприяти энэ үдэр ямар хабаатайб?

...Нэхэлгын станогуудай нэгэ жэгдэ абяан дуулдана. Цехүүдэй хүдэлмэришэд хэхэ ажалаа дүүргэжэл байба. Харин нэгэдэхи халаанайхид мүнөөдэр хүдэлмэреэ урданайхи мэтэ хоёр сагта бэшэ, гурбан саг хори минутада дүүргэхэ. Тэрэ халаан долоон час бэшэ, найман час арбан табан минута ажаллаха. Энэ халаан урданайхи мэтэ нэгэ үдэр бэшэ, харин хоёр үдэр амарха.

Үшөө нёдондо жэл нэхэлгын цехэй начальник Ф. Т. Гончаров фабрикын директорэй нэрэдэ бэшэг соогоо hүниин халаание усадхаха тухай асуудал табиhан юм. Сэмбэ нэхэгшэд hүниин халаанда ажаллахагүй гэжэ hэдэнэ, ямаршье шалтаг хэрэглэнэ. Станогууд миин байлгагдана, даабари муугаар дүүргэгдэнэ гэжэ тэрэ тайлбарилаа.

Фабрикын директор К. П. Альцманай цехэй начальнигта тиихэдэ юун гэжэ харюусаhыень мэдэнэгүйб. Теэд тэрэ юу хэхэ бэлэй—гурбан халаанай ажал хараада абтажа, түсэб үгтэдэг байгаа hэн.

Табан жэлэй туршада предприятинуудые хоёр амаралтын үдэртэй хүдэлмэриин табан хоногто неделидэ оруулха гэжэ партиин XXIII съезд дээрэ хэлсэгдээ.

...Табан хоногой ажалтай неделидэ, hаадгүйгөөр орохын тула хэдэн асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй болобо. Ажалай бүтээсэ, абадаг салин хүлhэ бага болгонгүйгөөр түсэб дүүргэхэ, үйлэдбэрие зүбөөр эмхидхэхэ, үхибүүдэй эмхи зургаанай ажал ондоогоор эмхидхэхэ (амаралтын нэгэ үдэр — воскресени байхагүй ушартай, тиимэhээ саад. яслинууд энэ үдэр хүдэлхэ ёhотой), фабрикын ажалшадай амаралта хайшан гэжэ шэнээр үнгэргэхэб гэхэ мэтэ асуудалые хараха, зүбшэн хэлсэхэ ёhотой байба.

Энэ бэлэдхэл тухай фабрикын хүдэлмэрилэгшэд ингэжэ хөөрэнэ:

Фабрикын директор **Клавдия Павловна Альцман:**

— Энэ хэмжээ бэелүүлхэдээ. ажалай. ажабайдалай тааруу hайн эрхэ байдал тогтоохо гэhэн гол зорилго табигдаа гэжэ онсо тэмдэглэхээр.

Мүнөө үшөө нэгэ горитой алхам хэхэ — hүниин халаан усадхаха аргатай болобобди. hүниндөө ажаллахада бэедэ хүндэ, үбшэлхэ ушар олоор дайралдана. Ажалай шэнэ гуримаар хүдэлмэриин үдэр 20 минутын забhаралтатай 8 час 15 минута болоно. Үглөөнэй, үдэшын хоёр халаанда ажаллахабди. Хүдэлмэришэд hайнаар амарха, тиимэhээ ажалай бүтээсэ дээшэлхэ бээзэ гэжэ найданабди. Мүн салин хүлhэн бага болохогүй.

Фабрикын ондоо эмхинүүдэй хүдэлмэри хубилгагдаха. Үхибүүдэй саад, ясли, столово, үдэшын hургуули, амаралтын байшангай ажалай гурим ондоо болохо. Трамвайн ябадаггүй холын газарта ажаhуудаг хүдэлмэришэд фабрикын автобусоор ябадаг болохо.

Шэнэ гуримда орохын урда хүдэлмэришэдэй hанамжа бодол нэн түрүүн хараада абтаба. Олонхи хүдэлмэришэд тэрэниие hайшааба.

Хүдэлмэришэд **Ольга Гребенщикова, Екатерина Соснина:**

— Бидэнэр шэнэ гурим нэбтэрүүлхын түлөөбди. Амаралтын хоёр үдэртэй болохоhоо хэн арсахаб! Суббото воскресени хоёрто амархабди. hайн бэшэ аал? Найман час соо ажаллахабди. Энэшье муу бэшэ. урданайхиhaa оройдоо нэгэ час үлүү.

Сэмбэ нэхэгшэ **Ульяна Балыкова:**

— Хорин жэл соо эндэ ажалланаб. hүниин халаанда хүдэлхэнь хүшэр хүндэ. hүниин халаание усадхаад, долоон хоног соо хоёр амаралтын үдэртэй болохоhоо hайн юун байхаб.

Табан үдэрэй ажал, хоёр үдэрэй амаралтые хүдэлмэришэд hайшаажа байна. Хүдэлмэриин табан үдэр. амаралтын хоёр үдэр—табан жэлэй шэнэ нэгэ илгаа. hайн илгаа мүн.

В. АВРАМОВА.

ХОНИ ОЛОШОРУУЛГА— МАЛШАДАЙ ГАРТА

Мүнөө республикын колхоз, совхозуудта хони үрэжүүлгын тон харюусалгатай халуун үе ерээд байна. Энэ хадаа мал ажалдаа хабарай тарилгаhaa дутуугүй удхатай хүдэлмэри.

Хонин ажалhaa абтадаг ашаг олзые улам ехэ болгохо гээшэ хонидой үүлтэр hайжаруулха, ноохо hайнтай болгохоhоо гадна, тоо толгойень олошоруулха гэhэн удхатай.

Хэрбээ хонин бүриhөө хурьга абаад, тэрэнээ тобир тарганаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлбэл, ажахыда али зэргэ олзотойб даа. Искусственна үрэжүүлгые үндэрөөр сэгнэжэ, зооветеринарна захяа заабарие жэнишэдгүй бэелүүлээд байhан газартал заатагүй амжалта туйлагдаха, хурьгадшье олоороо абтадаг байhаниинь элитэ.

Жэлhээ жэлдэ ажал хүдэлмэмэридөө айхабтар ехэ амжалта туйлажа, арад зондоо, айл аймагтаа алдар суутай болоhон хонишод республикымнай колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Эдэнэрнай бусад хонишодтойгоо тон адли эрхэ байдалтай байhаншье hаа, 100 хонин бүриhөө 100 гаран хурьга абажа байдаг. Эрхирэгэй совхозой хонишон И. Евсюков, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой хонишон В. Попов жэл бүри гайхамшаг амжалта туйлана. Нүхэр Евсюков 103 гектар сабшалан даажа абаад, тэрэнээ уhалжа, үтэгжүүлhэнэй ашаар жэл бүри өөhэдынгөө хүсөөр баян ургаса хуряажа абадаг. Бардам хүрэхэ үбhэ тэжээлтэй hэн туладаа ямарханшье хүйтэн үбэл, хохи хабарые дабажа гарадаг. Элэнэй, мүн бусад түрүүшүүлэй дүй дуршал дээрэhээ харахада, олон хурьгадые абажа, гарза хороолтогүйгөөр түлжүүлhэн ушар хадаа үбhэ тэжээлhээ гадна, хонидоо али зэргэ ороондо бэлдэhэн, искусственна үрэжүүлгые хэр эмхидхэhэн, ямар шанартайгаар үрэжүүлгэ хэhэн, хурьгадаа хайшан гэжэ хэзээ абаhан байнаб—эдэ бүгэдэhөө сүм дулдыдана.

Түрүү эдэ хонишод техник-үрэжүүлэгшэдэ найдангүйгөөр өөhэдөө үрэжүүлгэ хэдэг байна. Борьёогой суута хонишон Д. Дуринов хорин жэлэй туршада өөрынгөө отарада техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлнэ.

Түрүүшүүлэй дүй дуршал нэбтэрүүлжэ, энэ жэлдэ хонидоо олошоруулха талаар hайнаар хүдэлмэрилжэ байhан ажахынууд олон. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлгэ тон эмхитэйгээр ябуулагдана. 6800 хонидойнь 5000 гараниинь үрэжүүлэгдээд байна. Иимэ жэшээнүүдые харуулха болоо hаа, алишье аймагта бии байна.

Гэбэшье энэ харюусалгатай хүдэлмэри бүрин дээрээ hайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Тиихэдэ нёдондо жэлэй алдуунууд зарим газарта дабтагдажа эхилээ. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхоз үнгэрэгшэ жэлдэ искусственна үрэжүүлгые хэрэгсээнгүй, хайша хэрэгээр энээндэ хандаhан дээрэhээ олонхи отарануудтаа 100 хонин бүриhөө миил 37—50 хурьга абаhан байна.

Мүн тус аймагай «Путь Ленина» колхоз 1965—1966 онуудта 100 хонин бүриhөө оройдоол 49 хурьга абаа. Мүнөөшье баhал ниимэрхүү байдалда орохо хэбэртэй.

Мүн Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд хонин hүрэгөө олошоруулха талаар мүртэй юумэ хээгүй гэжэ нюур далдагүй сэхэ хэлэлтэй. Гансахан hүүлэй гурбан жэлэй туршада аяар 15 мянган 600 толгой хони хурьгадынь гарза, хоролтодо ороhон. Энэшье жэлдэ урдынгаа алдууе дабтаhaар.

Юрэнхы дээрэнь, республика соо абаад үзэхэдэ, 800 мянган эхэ хонид үрэжүүлэгдэхэ ёhотой аад, мүнөө миил хорёод процентнь үрэжүүлэгдэнхэй.

Ямар ушар шалтагаанhaa эхэ хонид олоороо hубайрна гээшэб гэhэн асуудал гарана. Түбхын түрүүн ехэнхи хонишод ороон(ой) хүдэлмэриин эхилтэр хонидоо таргалуулжа, хүсэ абхуулжа шаданагүй. Тамир муутай дээрэhээ үрэжүүлэгдэhэн хонидой хээли абадаггүйнь мэдээжэ. Олонхи ушарта ототой болоhон хонид саг болзор соогоо илгагдажа, үрэжүүлэгдэнэгүй, искусственна үрэжүүлгын гурим нягтаар сахигданагүй.

Хонишон бухэнэй эгээ түрүүшын тон харюусалгатай зорилгонь хадаа хонидоо искусственна аргаар, эмхитэйгээр, эрхим hайн шанартайгаар үрэжүүлхэ ябадал болоно. Энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө нэн түрүүн саг болзор соонь хурьгадаа эхэhээнь илгажа хонидоо үрэжүүлгэдэ hайса бэлдэхэ ушартай.

Энэ хэрэгтэ мэргэжэлтэдэй үүргэ тон ехэ. Миин хооhон захяа, заабаряар хизаарлаха бэшэ, харин бодото туhаламжа хүргэхэ, өөhэдөө үрэжүүлгэ хэлсэхэ, техник-үрэжүүлэгшэдэй хүдэлмэриие шалгаха уялгатай. Хонидоо үсхэхэ, олошоруулха зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тула ажахын хүтэлбэрилэгшэд түрүү хонишод, техник-үрэжүүлэгшэдые урмашуулха түсхай хэмжээнүүдые харуулха болоно.

Нэгэшье хони hубайруулхагүй гээшэ хонишон бүхэнэй, ажахын хүтэлбэрилэгшэ, мэргэжэлтэ бүхэнэй харюусалгатай уялга мүн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Нүхэр П. Н. Бурловые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

[Рес]публикын электротехническэ [промы]шленностьда үни удаан [...] аша туhатайгаар ажаллаhанай түлөө, түрэhөөр 50 наhа [хүрэ]нтэйнь дашарамдуулан, [«Элек]тромашина» заводой директор Бурлов Павел Нилсановичые [Буря]дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй [грамот]аар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. РАДНАЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

[Ул]аан-Үдэ.
[Со]ведүүдэй байшан.
[19]66 оной сентябриин 3.

hАРААР УРИДШАЛААБДИ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Совхозой hаалишад, мал адуулагшад зунай зүлгэ ногоон дээрэ үнеэдэй hү шэмэ дээшэлүүлхын түлөө ехээр оролдоно. Илангаяа Бургаастайн фермын hаалишад амжалтатайгаар ажаллана.

hаалишад, малшадай оролдоhоной ашаар совхознай бэлэдхэлэй нунктда 3765 центнер hү тушаажа, гурбан кварталай түсэб бүри августын 22-то дүүргээ hэн. Тиигэжэ август hарын дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 200 центнер hүн тушаагданхай.

Арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, совхозой хүдэлмэришэд гүрэндэ hү тушааха жэлэйнгээ түсэб октябриин 20 хүрэтэр хүсэлдүүлхэ гэhэн зорилго урдаа табинхай.

С. ЦЫБЕНОВ,
Химнын совхозой директор.

Сэлэнгын совхозой механизаторнууд таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, Шанаагай фермэдэ совхозой дирекци, партком болон профсоюзай комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Н. Бадмадашиев дамжуулгын Улаан тугые фермын түрүү комбайнер Б. Нимаевай агрегадта дамжуулжа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЭНЭЛ ДАА: УhАЛУУРИИН АША

Жэлhээ жэл бүри XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үбhэ тэжээлээр дуталдажа, үхэр малаа үхэл гарзада оруулдаг бэлэй. Нёдондо жэлдэшье үбhэ абаха түсэбөө арайхан 70 процент дүүргэhэн юм.

Энэ үедэ колхозой түрүүлэгшээр мелиоратор мэргэжэлтэй Воронцов hунгагдаа hэн. Түрүүшынгээ үдэрhөө шэнэ түрүүлэгшэ үбhэ ногооной, таряа талханай ургаса дээшэлүүлхэ, сабшалан полёо hайса уhалха, мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ онсо анхарал табяа. Ногооной ургажа байха үедэ хоёр-гурба дахин сабшалангаа уhалаа. Тэндээ наг шэбхэ горитой гаргаhан. 40 гектар сабшаланда аммиагтай уhан оруулагдаа. Сабшалангай газар шадабаритай луговодуудта даалгагдаа hэн.

Даб дээрэ эдэ хэмжээнүүдые абаhанай ашаар байгша ондо урдань үзэгдөөгүй ургаса хуряагдаба. Жэшээнь, колхозой 3-дахи бригадын Куприян Ильич Ткачевой, Лупан Лупанович Петровой звенонуудай даажа абаhан сабшалангай гектар бүриhөө дундa зэргээр 25 центнер үбhэн хуряагдана. Эндэхи hайнаар үтэгжүүлэгдэhэн участогуудhaa гектарай 27—33 центнер үбhэн абтана. Грязнуха гэжэ нютагай 18 гектарай га бүриhөө 34,5 центнер үбhэн hүрилэгдэбэ.

Тиигэжэ бүхы 800 гектар сабшалан дээрэhээнь 18 мянган центнер үбhэн бэлэдхэгдэбэ гэхэ гү, али 15600 центнер үбhэ хуряаха түсэбынь нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ. Үбhэниинь бүхыдөө тооной малай үбэлжэхэ газарта дүтэ hүрилэгдэнхэй.

Үбhэ бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэшье, колхозой гэшүүд энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

— Тэжээл хэзээдэшье үлүүдэхэгүй. Хор үбhэн үлэбэл, хойто жэлдэшье нэмэри ха юм,— гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэлэдэг болонхой.

Үбhэ ехээр бэлэдхэхынгээ хажуугаар колхозой гэшүүд силос дараха хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулна. hүүлэй мэдээгээр эндэ 6382 тонно силос дарагданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ силос бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхээр хараална. Мүнөө үедэ силосэй ногоо hoлоомо хоёрые холижо дарана.

Энээнэй хажуугаар набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдэхэ дүтэлөө. Мүнөө тэрэнь 80 процентдэ хүргэгдэнхэй.

Мүн поли дээрэхи hoлоомо суглуулагдажа, hүрилэгдэжэ байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ горохой hoлоомо сүм суглуулагдажа, тэндэ намарай эртын паар хахалагдана, hүүлэй мэдээгээр 400 га намарай паар элдүүрилэгдээ.

Эдэ бүхы амжалта нэн түрүүн мелиорациин аша үрэ мүн. Саашадаа сабшалан, тарялангаа бүри үрэжэлтэй болгохын түлөө оролдолгоёо эдэнэр hуларуулхагүй.

Бэшүүр. **К. БОБРОВ.**

КПСС-эй ЦК-да хөөрэлдөөн болоо

Сентябриин 2-то Политбюрогой [гэшүү]н, КПСС-эй ЦК-гай секре[тар]ь М. А. Суслов Советскэ Союз [со]ор амаржа байhан Австралиин Коммунис партиин ЦК-гай түрүүлэгшэ Р. Диксон, КПА-гай ЦК-гай Политическэ Комитедэй гэшүүн[дэ] кандидат А. Робертсон гэгшэ[тэ]й уулзаа.

КПСС-эй болон КПА-гай түлөөлэгшэнэр хоёр партинуудай hо[ни]рхожо байhан асуудалнуудаар [хөөр]элдэжэ, мэдээнүүдээ бэе бэедээ дамжуулалсаа. Уласхоорондын мүнөө үеын эрхэ байдалай болон дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй бүхы гол асуудалнуудаар КПСС КПА хоёр үзэл бодолой талаар бата нэгэдэлтэй байба.

Хөөрэлдөөн халуун зүрхэнэй, хани барисаанай эрхэ байдалда үнгэрөө.

КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таhагые даагшын орлогшо Е. И. Кусков хөөрэлдөөндэ байлсаба.

СССР-эй Оборонын министрэй приказ

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский сэрэгэй албa хааг[шад]ые СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэ[нүүдэй] [зэргэ]hээ табиха тухай, сэрэгэй албанда ээлжээтэ элсүүлгэ хэхэ [туха]й приказда гараа табяа.

[Ал]банайнгаа тогтоогдомол болзорые дүүргэhэн сэрэгэй албa хаагшадые табихатай дашарамдуулан, Советскэ Армида, Далайн-Сэрэгэй Флодто, хилэ шадарай болон дотоодын сэрэгүүдтэ 1947 ондо түрэhэн эрхэтэд, тэрэшэлэн сэрэгэй албанда байhан хүнүүдэй үетэн аад, алба хэхэ болзорoo хойшолуулагдаhан сагайнь үнгэрhэн албанай наhанай эрхэтэдые элсүүлхэ гэжэ приказ соонь хэлэгдэнэ. (ТАСС).

Африкын ханинарай конференци

МОСКВА, сентябриин 2. (ТАСС). Африкын арадуудтай хани барисаанай Совет ассоциациин хоёрдохи Бүхэсоюзна конференци мүнөөдэр Москвада нээгдээ. Москвагай, Ленинградай, Украинын, Белоруссиин, Эстониин, Азербайджанай, Армениин, Грузиин, Казахстанай болон бусад союзна республиканuудай олониитын эльгээhэн түлөөлэгшэнэр конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсана. «Уганда—СССР» гэжэ культурна холбоо барисаанай обществын, «Конго (Браззавиль)—СССР» гэжэ обществын делегацинууд, Москвада байдаг африканска гүрэнүүдэй хэдэ хэдэн посольствонуудай толгойлогшонор, дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, Африкын студентнэр конференцидэ байлсаа.

Ассоциациин правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент профессор Солодовников тоосоого элидхэл хээ.

Финляндиин Республикын президент Урхо Кекконенэй СССР-тэ ерээд байhан тухай

СССР-эй правительствын уряалаар Советскэ Союз дотор амаржа байhан Финляндиин Республикын президент Урхо Кекконен сентябриин 2-то Сочиhоо эхэ орондоо бусахаар ниидээ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Грузиин КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй депутат В. П. Мжаванадзе, КПСС-эй Сочиин городской комитедэй нэгэдэхи секретарь, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат С. Ф. Медунов, ажалшадай депутадуудай Сочиин городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ П. И. Бажанов гэгшэд аэропорт дээрэ президентые үдэшэhэн байна.

Финляндиин Республикын президент Советскэ Союзда байха үедөө нүхэд Л. И. Брежневтэй, А. Н. Косыгинтай, Н. В. Подгорнытой уулзаhан, хөөрэлдэhэн байна. Хани барисаанай, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Совет-Финляндиин харилсаануудай асуудалнууд, тэрэшэлэн мүнөө үеын уласхоорондын эрхэ байдалай шухалын шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. (ТАСС).

У. К. Кекконен СССР-hээ бусаба

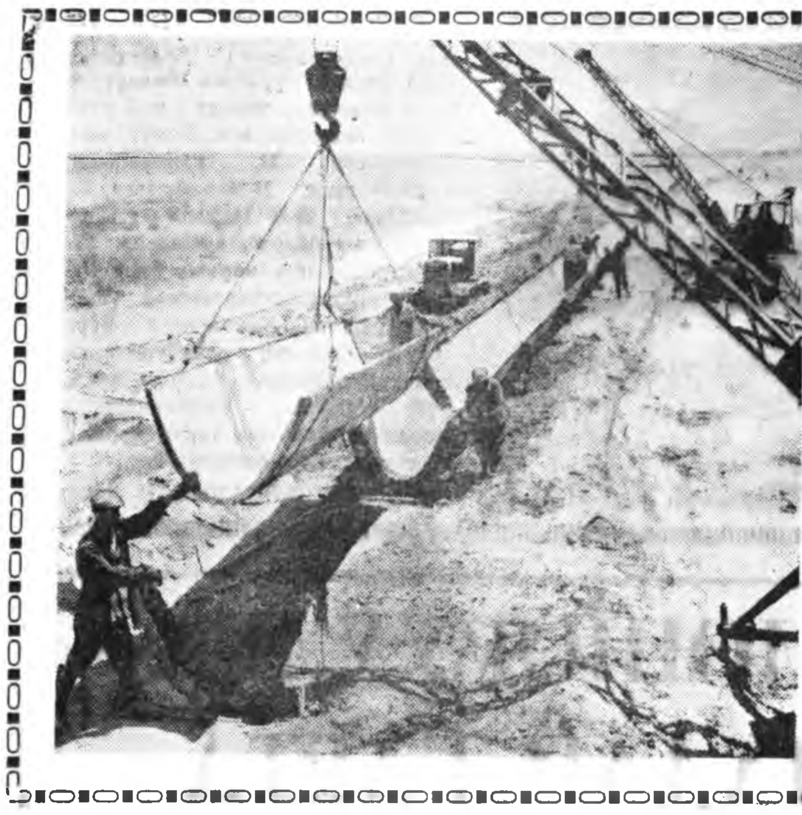
ХЕЛЬСИНКИ, сентябриин 2. (ТАСС). Советскэ правительствын уряалаар Советскэ Союз дотор амарhан Финляндиин президент У. К. Кекконен мүнөөдэр тусхай самолёдоор Хельсинкидэ бусаа.

Республикын колхоз, совхозуудта мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушаалгын ябаса тухай

1966 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	9 hарын түсэб		жэлэй түсэб	
	мяхан	hүн	ноohон	үндэгэн
Баргажанай	54	74	99,6	98
Бэшүүрэй	53	94	105	118
Зэдын	62	89	102	132
Яруунын	59	93	123	137
Баунтын	51	99,6	—	—
Загарайн	66	88	97	90
Захааминай	77	90	95	125
Кабанскын	97	96	165	91
Прибайкалиин	78	96	65	101
Хяагтын	68	94	102	103
Мухар-Шэбэрэй	50	95	118	104
Сэлэнгын	63	94	108	121
Түнхэнэй	71	93	117	88
Ахын	6	52	97	—
Улаан-Үдын	67	94	115	109
Хоринн	51	95	115	109

ЭКОНОМИЧЕСКА АСУУДАЛНУУД БА ХЭБЛЭЛ

Ажахын байгуулалтые хүтэлбэрилхэ талаар манай партиин бэелүүлжэ байгаа шэнэдхэлгэнүүд ороной ажабайдалда гүн ехэ хубилалта үүсхээ. Түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гурим ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэдэ, совет хүнүүдэй үүсхэл эдэбхиие бадаруулхада шухала ехэ арга боломжо олгоно.

Совет засагай бүри түрүүшын жэлнүүдтэ В. И. Ленин ингэжэ зааһан юм: «...Бидэнэй хүсэдэг шэнэдхэлгын гүн гүнзэгы байха тума, тэрээндэ һонирхол, ушар ёһо мэдэнгеэр хандадаг ябадал улам үргэдхэхэ, иимэ юумэ хэхэ шухала байһанда хэдэн миллион, олон арбаад миллион хүнүүдые этигүүлхэ хэрэгтэй болоно». Ажахын шэнэдхэлнүүдые хэхын тула олониитые элсүүлхэ, арад бүгэдын экономическа ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха гэһэн хүсэл эрмэлзэл хото, хүдөөгэй ажалшадай дунда хүгжөөн нэбтэрүүлхэ гээшэ манай хэблэлэй, радиогой болон телевиденниин шухала зорилго мүн.

Мүнөө 700 шахуу промышленна предприяти шэнэ гуримаар хүдэлмэрилдэг болонхой. Тэрэшэлэн барилга дээрэ, хүдөө ажахыда, худалдаа наймаанда, транспорт дээрэ шэнэ ёһоор ажахыгаа эрхилдэг хамтын дүй дүршэл мүн лэ сугларжа байнхай. Үйлэдбэри, экономическа хүдэлмэри хүтэлбэрилгын, материальна урмашуулгын шэнэ түхэл маягууд, онол арганууд тодорхойлогдон хэрэглэгдэнэ, үйлэдбэридэхи хүнүүдэй хоорондын социалис харилсаан бүри тодоор бэелэн харагдана. Эдэ бүгэдые тон һайнаар шэнжэлхэ, согсолхо, хэблэлдэ үргэнөөр толилхо шухала.

Эдэ асуудалнууд түбэй ба нютагай олохон газетэнүүдэй хуудаһанда зохихо һуурияа эзэлдэг болонхой. Жэшээлэн хэлэбэл, «Ленинградская правдада» тунхаглагдаһан материалнууд тушаа анхарал хандуулмаар байна. Энэ газетэ шэнэ гуримаар хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлые али бүхы талаһаань шэнжэлэн харуулна, ажахын шэнэ гуримда орохоор бэлдэжэ байгаа ондоо предприятинуудай ажал хэрэгтэ тэрэ дүй дүршэлэй ямараар нүлөөлжэ байһые элирүүлбэ. Тус газетын редакци экономическа асуудалнуудые толилхын тула юумэ һайн мэдэхэ авторнуудые — эрдэмтэд, экономистнууд, инженернүүдые, партийна болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдые, үүсхэл гаргадаг хүдэлмэрилэгшэдые олоор элсүүлнэ. Шэнэдхэлгын ябаса тухай, үйлэдбэриин ашаг үрые бүри ехэ болгохо экономическа һони һониин туршалганууд тухай удха түгэс статьянууд, ажахын тоосоо үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, материальна урмашуулга ехээр хэрэглэхэ тухай бэшэгүүд Куйбышевска «Волжская коммуна» газетэдэ гараһан байна. Гэхэ зуура республиканска, областной ба городской олохон газетэнүүд энэ асуудалаар хэдэхэн юрэнхы статья үгөөд хизаарлаа. Нютагай дүй дүршэл тодорхойгоор шэнжэлһэн материалнууд үсөөн.

Ажахын шэнэдхэлгэнүүдһээ уламжалан, гансашье экономическа түсэблэлгын онол аргануудай талаар бэшэ, мүн олониитын харилсаануудай талаар ехэ хубилалганууд болоожо байнхай. Иимэ шэнэдхэлгэ ажалшадай тон шухала эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ харюусана, улад зоной ухаан бодол ба зүрхэ сэдьхэлдэнь нүлөөлнэ. Тиимэһээ манай хэблэл технико-экономическа шэнэдхэлгэнүүдэй, ажахын хүтэлбэридэхи шэнэ зүйлнүүдэй уг удхые уудалхатаяа хамта, тэдэ шэнэ зүйлнүүд совет хүнүүдэй соёл болбосоролдо, ухаан бодолдо ямараар нүлөөлдэг байһыень харуулалсаха ёһотой. Жэшээлхэдэ, «Ленинское знамя» гэжэ Московско областной газетэ энэ талаар түрүүшын алхамуудые хэбэ. Предприятиин коллективүүдэй ажабайдалай мүнөөнэйнь онсо өөрэ талые эли тодоор харуулһан бэшэгүүд тэрэнэй хуудаһануудта тунхаглагдана, хамтын хэрэгэй түлөө ажахын ехэ харюусалгатай байһанай мэдэрэл ажалшадта нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ талаар заводуудай партийна организацинуудай туйлаһан дүй дүршэл олоной шадабари болгогдоно.

КПСС-эй XXIII съездһээ хойшо предприятинуудай, министерствэнүүдэй, бусад албан газарнуудай табан жэлэй түсэбүүдые табиха бэлэдхэл хэгдээ. Энэнь экономическа хүдэлмэри үргэдхэхэ, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые бэдэрхэ хэрэгтэ шэнэ түлхисэ хангаа. «Бүхы нөөсэ арга боломжоёо — табан жэлэй түсэбтэ зорюулха!» гэһэн уриатай Москвагай заводуудай түрүүшүүлэй патриотическа үүсхэлые манай хэблэл бүрин дэмжээ. Гүрэнэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын, продукциин шанар дээшэлүүлхын, шэнэ барилганuудые түргөөр ашаглалгада оруулхын түлөө тэмсэлтэй холбоотой асуудалнуудые республиканска, областной олохон газетэнүүд габшагай һайнаар толилон харуулна. Гэхэ зуура зарим газетэнүүд мүнөөшье эдэ асуудалнуудаар хаа-яа бэшэдэг байһаар. Жэшээлхэдэ, «Советская Киргизия» гэжэ республиканска газетэ тиимэ материал оройдоо толилдоггүй шахуу байба. Гэхын дашарамда, түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүд юу харуулааб гэхэдэ, республика доторхи капитальна барилга гээгдэлдэ оронхой, хэдэ хэдэн предприятинууд даабаринуудаа дүүргэдэггүй байна. Зарим редакцинууд ажал хэрэгтэ «кампаниин гуримаар» хандадаг ябадалһаа хахасаадүй, мүн шухала асуудалнуудта анхарал хандуулхамнай гээд, хэдэ хэдэн статьянуудые яаралтайгаар бэлдэн тунхаглабашье, үсэгэлдэр юун тухай бэшэһэнээ мартажархидаг, экономическа асуудалнуудаар удаа дараалан бэшэдэггүй байна. Жэшээнь, «Пензенская правда» нөөсэ арга боломжо элсүүлэн хэрэглэхэ, экономическа хүдэлмэриин шэнэ зүйлнүүд тухай хаа-яа бэшэнэ.

Табан жэлэй түсэб совет хүнүүдэй ажалай баатаршалга үүсхээ. Экономическа шэнжэлгэнүүдээ үйлэдбэриин бодото хэрэгүүдтэй хайшан гээд холбохоб, табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө хайшан гээд эршэмтэй габшагайгаар тэмсэхэб гэжэ социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл эли тодоор харуулна. Үйлэдбэриин түрүү үүсхэлшэдэй дүй дүршэл бүгэдэндэ шухала удхатай байна. Тиимэһээ хэблэл, радио болон телевидени ажалай баатарнууд тухай үдэр бүри бэшэхэ, тунхаглаха, үүсхэлшэдэй онол аргануудые бүгэдэндэ шухала жэшээ болгон харуулха зэргэтэй. Түрүү хүнүүдэй үүсхэл оролдолго тухай, предприятинууд, барилганууд дээрэ, колхозууд болон совхозуудта мүндэлжэ байгаа шэнэ, коммунис хэрэгүүд тухай уран хурса материалнуудые бэлдэхын тула эрхим публицистнүүдые, уран зохёолшодые элсүүлэн хабаадуулха хэрэгтэй. Партийна эмхинүүдэй зүгһөө ажахые хүтэлбэрилгын дүй дүршэл тухай, социалис мүрысөө эмхидхэлгын, ажалшадые политическэ арюун һайхан мэдэрэлтэйгээр, ажалда коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлгын эрхим дүй дүршэл тухай материалнууд газетын хуудаһануудта ехэ һуури эзэлхэ ёһотой.

Манай хэблэлэй тон шухала онсо талануудайнь нэгэн гэбэл — тэрээндэ олониитын хабаадалга, арадай удха шэнжэтэй байдаг ушар болоно. Хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд, оролдосотой габшагай, үүсхэл хэшээлтэй хүнүүд редакцинуудай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр туһалдаг. Свердловско областиин хүдэлмэришэн-бэшэгшэд Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулан, «Түсэбтэ табан жэлэй алтан фонд» гэһэн жаса бии болгохо дурадхал оруулба. Ажал хэрэгтээ эзэн бусаар хандадаг, үридэг хороодог ябадалда эсэргүү, гүрэнэй зөөри, түүхэй эд болон материалнуудые арьбалха алмахын түлөө эдэһэр тэмсэнэ. Газетэнүүдэй редакцинууд энэ үүсхэл дэмжэн, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй шалгалта, пост, ниитын харалга — экономическа шэнжэлгэ хэхын тула олониитын дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин онол аргануудые хэрэглэхэ ёһотой.

Партийна, совет органуудай зүгһөө ехээр дэмжэгдэбэл, хэблэлэй хүдэлмэриин амжалтатай байхань лабтай. Эдэ органууд журналистнуудай, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй үүсхэлые урмашуулха, дэмжэн дэлгэрүүлхэ, хэблэлдэ гараһан зүйлнүүдэй үрэ нүлөө ехэтэй байхын тула бүри ехэ оролдолго гаргаха уялгатай.

Экономическа байгуулалтада шэнэ, түрүү юумэ дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэхэ гээшэ бүхы журналистнуудай, манай хэблэлэй эдэбхитэдэй хүндэтэ уялга болоно.

«ПРАВДЫН» түрүү бэшэг.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Казахстан уһалуурнин газараараа СССР соо гурбадахи һуури эзэлдэг юм. Тэрэ газарта ургадаг ургамалнууд республикын хүдөө ажахыһаа абтадаг продукциин табанай нэгэ хубиие эзэлдэг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Джамбульска областиин Джамбулай нэрэмжэтэ колхоздо уһалууриин шэнэ барилга баригдажа байна.

ТАСС-ай корр.

КАНДАЛАКША. Эндэхи далайн худалдаа наймаанай портдо элдэб ашаа буулгалга 1963 онойхидо орходоо 5 дахин ехэ болоо. Энэмнай яахадаа нигээб гэхэдэ, Волго-Балтийска каналые ашаглалгада үгэһэнһөө болоо бшуу. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Волго-Балт-6» гэһэн судна Кандалакшын портдо ашаа абажа байна.

ТАСС-ай фото.

Москвагай автоматикын завод промышленностиин элдэб һалбарида хэрэгтэй түхеэрэлгэ болон приборнуудые бүтээн гаргадаг юм. Радиотехническэ промышленностьда хэрэгтэй түхеэрэлгэ мүнөө тэдэнэр бүтээжэ байна. Славянска, Заинска ГРЭС-үүдтэ хэрэгтэй приборнуудые заводой һаяхан эльгээгээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой монтажнигууд Л. Есина, А. Дегтярев.

ТАСС-ай фото.

РЕПОРТАЖ

ҺҮНИИН УУЛЗАЛГА

Директорэй стол дээрэхи часай стрелкэнүүд һүниин 11 саг харуулна. Үдэшэлэн эхилһэн бороо бэлэхэнээр болихогүй янзатай, нэгэл жэгдэхэнээр һабинажа, нээлгээтэй сонхоор шиигтэй агаар һэрюу сохино.

— Һүниин адуулга шалгалсахаар хэниие дурадхаха байнабта? —гэжэ Дондок Дашиевич Дугаровһаа асуубабди.

— Сократ Богаевичые бэд даа,—гэжэ совхозой директор үни бодожо һуунгүй, хэлэнэй үзүүртэ бэлэн байһан харюу хэлэбэ.—Совхозоймнай ветврач юм. Ехэл нарин нягта хүн гээшэ. Арадай хинагшадай бүлэгые толгойлдог юм. Теэд мүнөө гэртээ бии гээшэ гү?

Директорэй һүүлшын үгэнүүдтэ һэжэг түрэхөөр байба. Иимэ орой һүни, энэ бороо соо ветеринар хаана байха ёһотой юм? Гэртэнь хонходоходо, тэрэ Ушхайтын отделениин отарануудаар ябаһанаа мэнэ һаяхан ерээд, сайлажашье үрдеэгүй байба.

— Энэ сагтаа,—гэжэ ушар хэрэгыемнай дуулахадаа, утаһанай нүгөөдэ үзүүрһээ даруу түбшэн хоолой харюусаба.

— Үлүү юумэ , дурдалташьегүй, Сократ Богаевичнай энэл үгэнүүд соогоо бүхы байһан бэеэрээл гээшэ,—гээд директор телефонойнгоо трубка табиба.—Хүдэлмэришэ бүхэриг. юумэндэ һамбаа оложо ядахагүй, ёһоор хүн даа.

Үнишье болонгүй кабинедэй үүдэн нээгдэжэ, хүдэршэг үндэр бэетэй хүн орожо ерэбэ.

— Батороев,—гээд тэрэ гараа үгэбэ. Үргэн альгатай гарһаа даруу бата хүсэнэй ольһон мэдэрэгдэжэ, эзэнэйнь зан абаритай танилсагдаашьегүй һаа, налгай урин адхалга соо тухайлмаар тиимэ шэнжэ бии һэн.

Бороо һүни болохо тээшэ бүри нэтэрүүгээр орожо шабэрэнхэй, машинымнай брезент бүхөөгые сухалтайгаар тоншоно. Хэжэнгэ тосхоной үйлсэнүүд һажанги, амиды амитан үзэгдэнэгүй.

— Энэ бороо соо үнеэдээ хэр адуулаа юм ааб даа?—гэжэ Сократ Богаевич машинада һууха зуураа хэлэбэ.—Шүүмжэлэлгүйгөөр бусахалгүй хабди.

Хэжэнгын совхозой центрһээ Бахлайта, Гангын гүүртэнүүд хүрэтэр тиимэшье холо бэшэ. Теэд һаяын үдэрнүүдэй бороодо угаагдажа. ялхи яама болошоһон шабарлиг харгы маниие бэлэхэнээр тэндэ хүргөөд орхихогүй янзатай. Харгы замда һайн ханитай ябахада сагай үнгэрһэн ойлгогдодоггүй, һонин хөөрөөн дэлгэржэ, мэдээгүй юумэеэ мэдэхэш, дуулаагүйгөө дуулахаш. Мүнөө манай шэнэ танил хөөрөөндэ дуратай. хүхюун, эгээл тиимэ хүн янзатай. Тэрэнэй шогтой уян үгэнүүд хүнэй досоо хүнгэн мэдэрэл түрүүлжэ. бороотой харанхы һүни хүшэр харгыда эсэһэн, үргэһэгүй бэеын шалаашье мартагдашоод. хөөралдөөндөө халагдашоод ябагдана.

—Мал аргалдаг бэшэ, "хүниие эмшэлдэг мэргэжэл танда ехэл таараха байгаа ха даа,—гэжэ үгэ үсөөнтэй жолоошомнайшье хөөрэлдөөндэ оролсобо.

Сократ Богаевич нэгэ үе дуугай ябаба...

Батороев өөр тухайдаа энэ хөөрөө саашань дэлгэрүүлхэ дурагүй ха. Теэд тэрэнэй эдэ үгэнүүдһээнь һабагша татан. ажал хэрэгээрнь, ажабайдал тухайдань һонирхогдожо, энэ хөөрэлдөөнэйнгөө шэгые алдагдахагүйе оролдогдоно.

Энэ үдэртөө отарануудаар тэрэ ябажа, бүри харанхы болоһон хойно Ринчинов Бимбын отараһаа гэртээ бусаа. Нооһоо һая хайшалуулһан хонид бороодо шэрбэгдэжэ болохо гэһэн һанаан тэрэниие амар һуулгаагүй. Элдэб хонишод бии ааб даа. Зэмэлмээршье хүнүүд байха. Оролдосотойшье һаа, дүршэлгүйдэдэг залуу хонишодшье совхоздоль олон. Сократ Богаевич шанга эрилтээр тэдэндэ хандадагшье һаа, хододоо хүлеэгдэдэг айлшаниинь юм. Харин малша бэрхэ Бимба Ринчиновэй отарада хүрэнгүй, хажуугаарнь ветврач үнгэржэ шададаггүй. Эгээл эндэ хониной хамшаг эмшэлхэ шэнэ арга Батороев хэрэглэһэн юм. Хориин ветеринарна станци энэ аргыень дэмжэжэ. аймагай бүхы ветеринарнуудта Батороевой шэнэ эмшэлэлгэ, антибиотигуудые хэрэглэхэ заабаринуудыень дурадхаа һэн.

Хонишон Ринчинов ветеринарай шэнэ эмшэлгэдэ хэнһээшье үлүү баясаһан юм. Тэрэнэй отарада хонин гарзалаа гэжэ мүнөө дуулахагүйт. «Минии отара шэнжэлхы ажалдашье туһалхаар ямаршье сагта бэлэн гээшэ, Сократ Богаевич,—гэжэ Ринчинов тэрээнтэй уулзахал бүхэндөө хэлэдэг зантай,—шэнэ аргын бии болбол Бимбадаа ерээрэй».

Энэшье миил хэлэгдэһэн үндэһэгүй үгэнүүд бэшэ юм. Нёдондо совхозой 4800 хурьгадта Батороевой шэнэ арга туршагдаа. Энэ жэл шэнэ арга хүүлэһэн хурьгадай тоо нёдондонойхиһоо хоёр мянган толгойгоор олошороо. Энэ арга хэрэглэгдэдэг болоһоор совхозой хурьгадай гарзалхань гайхалтай түргөөр үсөөрөө юм.

— Энэ арга яажа хэрэглэдэг тухайдаа «Сибириин хүдөө ажахы». «Ветеринария» журналнуудта бэшэһэн хүм,—гэжэ Сократ Богаевич хөөрэнэ. Тэранэй бэшэһэн энэ зүйлнүүдые журналнууд толилжо, шэнжэлхы хүдэлмэреэ орхингүй, саашадань үргэлжэлүүлхыень дурадхаһан байна.

Энэ хүнтэй хөөрэлдэхэдэ, шэнжэлхы ажалаа орхихогүй байһаниинь эли һэн. Совхоздонь дүшэн хоёр отара бии. Бүхыдөө хонидойнь тоо жараад мянга. Эндэ хахад харгыдаа зогсожо бололтой аал?

— Шэнжэлхы ухаатай хүн ши даа, Сократ Богаевич.—гэжэ тэрэниие дүтэ таниха зон хэлэдэг, ажалыень дээгүүр сэгнэдэг юм.

Харгы эгсээр хотиржо, фаранuудай гэрэл соо бүлэг бургааһадаар хүреэлэгдэһэн Гангын гүүртын малай байранууд харагдаадхиба. Хорёо хуһамагууд хооһон, һаднагай үзүүртэ уруунь үлгэгдэһэн бидон, хүнэгүүд сайбалдана. Тойроод хон-жэн. Бороо нэгэ жэгдэхэнээр һабинажа, оршон тойрон һажанги нойрмогтойгоор үзэгдэнэ.

— Харагтылши даа. харил иимэл байха һэн,—гэжэ Батороев малшадай оролдолгодо үнэн сэдьхэлһээ баясан, хуһамагуудые зубшана.—Дэмыл һэжэглээ хүн байнаб. Адуулгашаднай бороодошье һаатангүй гараал.

Гүүртын бригадир Дагба Цыдыповэй үүдэ наяргажа, ольһотой дулаахан гэртэнь оробобди. Гэрэй эзэд һүниин хүлеэгдээгүй айлшадые налгайгаар угтаба. Тэдэнэй манай шэнэ танилые дүтынгөө хүнтэй уулзаһан мэтэ хүндэлжэ, өөһэдынгөө һонин, байһан байдалаа хөөрэнэд. Батороевой һонирхохогүй юумэн үгы янзатай. Тэрэнэй зулгы зан, шогтой үгэнүүд, дулаан хандалгань эндэ ямар бэ даа. тиимэ сэдьхэлэй хид харилсаа байгуулна. Һаяхан Ленинэй орденоор нагадаһан энэ гэрэй эзэн һаалишан Юмжит Дамбаева ажал хэрэг, сагаан эдеэнэй бэрхэ үедэ адуулгашадай тухай хөөрэлдөөн манай дэлгэрнэ. Эндэ Сократ Богаевич тухайда «һайхан һанаатай, иимэл дулаан сэдьхэлтэй ёһотой» гэһэн һанал бэлэй.

Гүүртэдэ һаагдаһан һүн ног ошохо бүри дээшэлжэ хые харахадаа, совхозой хинагшадай түрүүлэгшын соо баярай ошохонууд байгаа һэн.

...Үүрэй сайха хирээр Хэжэнгэ тосхон бусажа ерэбэбди. Эндэ Сократ Богаевичтай хахасабди. Тэрэ машинаһаа буужа хасалгын ёноной богонихон нүүдые хэлэн. гарыемнай адхажа, гэр тээшээ алхалба. Ойро хойноһоонь нюдөөрөө үдэшэнэ, шэнэ танил тухайдаа бэлэй... эзэлэгдэн байбабди.

Энэ хүндэ тиимэ гол ямар юумэн бииб? Зондо хаар хододоо бэлэн сэдьхэл... Мэргэжэлтын шадабари гү, бэрхэшээлһээ тунхаридаггүй тийна һэшхэл гү. даа? Үгы, эдэнэй алинииньшье бэе таһаршагүй нягта холбоотой амяарлуулхын аргагүй. Эдэ Сократ Богаевичые һайхан хэлтэй. бэрхэ маргэн мэргэжэлтэй, мүхэшэгүй зоригтой, коммунист хүн болгоно бшуу... хүндэ зон этигэдэг, найдадаг...

Теэд энээнһээ үлүү юун гээшэб даа!

В. ХАРАХИНОВ,
М. БАТО...

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД ЕРБЫНЭ

• •

Улаан-Үдын Октябрьска райондо Соведүүдэй байшан баригдажа байна. Тэрэнэй байшангай барилгын дүүрэхэдэ, тэндэ партиин райком, райсоведэй гүйсэдхэхэ комитет, парткабинет, библиотекэ орохо юм. Мүн депутадуудай таһалга, 20 хүнэй һууритай эдеэ хоол бариха газар байха. Энэ байшангай ашагтай талмайнь бүхыдөө 1443 дүрбэлжэн метр юм.

Тус барилгые нэгэдэхи барилга-хабсаралгын управлениин залуу хүдэлмэришэн Никофор Тимофеевич Степанов, мастер, коммунист Александр Урбазаевич Мешков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригада эрхилнэ. Тэдэнэр 1966 оной найма һарын туршада 280 һууритай хүүгэдэй саад, сэмбын фабрикын хүдэлмэришэдтэ 60 айлай, мүн «Красное знамя» гэжэ кооперативна нэгэдэлэй ажалшадай орохо 40 айлай байратай гэрнүүдые барижа, «һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааһан байна.

Барилгашад — к о м м у нист С. С. Трифонов, А. В. Бочеева, В. И. Черных, модошо дархашуул Л. А. Факеев, И. Н. Калинин гэгшэд бригада соогоо хүндэтэйшүүл юм. Эдэ табан түрүүшүүл үдэр бүриингөө нормые 140—150 процент бэелүүлдэг. Бригадань байгша оной долоо һарынгаа түсэб 150 процент дүүргээ.

Агууехэ Октябриин һайндэрые ажал хүдэлмэриин амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, Соведүүдэй байшангай барилгые ноябриин 1-дэ дүүргэхэ уялга абаад, барилгашад эршэмтэй һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

Д. КОЛМАКОВ.

• • •

Энэ жэлдэ Хориин аймагай Ородой адаг, Георгиевка гэжэ тосхонуудта найман жэлэй һургуули шэнээр тогтобо. Сулхарын, Чисаанын найман жэлэй һургуулинууд арбан жэлэй боложо хубилгагдаба.

Б. ШОЙНЗОНОВ.

Эдеэ шанагша Нина Але... на Евтронова Улаан-Үдын «...ны» столоводо хүдэлдэг юм. ...хүнэй шанаһан эдеэн хододо... татай, шанартай гэжэ хүнүү... лэдэг. Ингэжэ хүн зоной эр... хангаха хэрэгтэ оролдожо я... Нина Алексеевнада үнэн ...нэй баяр хүргэмөөр.

Ф. СОРОКИНОЙ ф...

КОЛХОЗНО ДЕМОКРАТИ, АЖАХ...

Советскэ Союзай Коммунис парти XXIII съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэ бэелүүлхэ зуураа, урагшаа амжалтатайгаар дабшахын тула ажахы хүтэлбэрилхэ хэрэгые холодо һайжаруулна.

КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин Пленумүүдэй зохёоһон (1965 он), партиин XXIII съездээр һайшаагдаһан экономическа политика социализмын хуулинуудые үргэнөөр хэрэглэжэ боломоор ажахы эрхилэлгын арга дүршэлнүүдые түрүүшын ээлжээндэ дэбжүүлнэ. Энэ политика социалис үйлэдбэриин материальна урмашуулгын үүргэ болон удхые хэмжээгүй ехээр дээшэлүүлжэ, ажахы хүтэлбэрилгэдэ ниитэ зониие үргэнөөр хабаадуулха эрхэ нүхэсэл байгуулна, ажалшадай үүсхэл үлэмжэ хүсэдөөр гаргаха хэрэгтэ туһална.

Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын экономическа арга дүршэлые нэбтэрүүлгэ, хүтэлбэрилгын талаар социалис демократиие хүгжөөлгэ — хоорондоо холбоотой зүйлнүүд мүн. Эдэ зүйлнүүд хадаа ажалшан бүхэнэй, үйлэдбэриин коллектив бүхэнэй аша хэрэгые бүхыдөө обществын аша хэрэгтэй хүсэдөөр, эрид шууд тааруулгада зорюулагданхай.

I.

Ажахы хүтэлбэрилгые саашадань демократизацилга колхозуудта онсо шухала удха шанартай. Ленинэй кооперативна түсэбые хэрэг дээрэ бэелүүлгын үндэһөөр байгуулагдаһан колхозууд демократизмын гол ёһоор эмхидхэгдэнэ. Колхозно-кооперативна бүлэгэй үмсэ дээрэ үндэһэлһэн ниитын ажахын түхэл мүн болохо колхозуудта үйлэдбэри хүтэлбэрилгын демократическа аргануд таарана. Артелиин зөөриин, үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин, мүн гэ зөөриин бүрин эрхэтэ эзэд мүн болохо колхознигууд коллективэйнгээ, бүхы совет обществын аша хэрэгтэ тааруулан ажахыгаа хүтэлбэрилнэ.

Колхоз доторхи дээдэ зургаан хадаа колхознигуудай ниитын суглаан болоно. Энэ суглаан хүтэлбэрилгын гүйсэдхэлэй, захиралтын зургаануудые һунгадаг. Эдэ зургаануудые һунгаха, эдэ зургаануудта һунгагдаха колхознигуудай эрхэ, һунгадаг журам, нитын суглаанда тоосоогоо үгэдэг ябадал, хүтэлбэрилгын зургаануудые тусхай болзортойгоор һунгадаг, һэлгэдэг, тэдэнэй хамтадаа хүдэлмэрилдэг гурим хадаа колхозно демократиин гол зүйлнүүд болоно.

Колхозно демократиие дэлгэрүүлгэ хадаа таряашадай зохёон байгуулха эдэбхиие дээшэлүүлнэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ тэдэнэрые олоорнь хабаадуулгын зохид эрхэ нүхэсэл бии бэлгэно.

Ажахын ниитын формо мүн болохо колхоз хадаа өөрынгөө эмхидхэлэй, саашадаа улам бүри хүгжэхэ демократическа үндэһэ һууринуудай талаар үйлэдбэреэ бүгэдэ ниитэ колхознигуудай өөһэдөө эрхилхэ, тэдэнэй зохёон байгуулхы үүсхэлые дэлгэрүүлхэ, коммунизмын үзэл сурталаар колхознигуудые хүмүүжүүлхэ хэрэг хангана. Колхоз хадаа таряашадта коммунизмын һургуули боложо үгэнэ гэжэ КПСС-эй Программа соо заагдана.

Колхозууд демократиие саашадань хүгжөөгөө, һайжаруулаал һаа, ажахы хамтаараа хүтэлбэрилгын, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ колхознигуудые олоорнь хабаадуулгын гол ёһые хүгжөөгөөл һаа, коммунизмын һургуулиин үүргые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха.

Колхозно байгуулалтын демократическа үндэһэ һуурииие эрид шууд бэхижүүлхэ, артелиин хэрэгүүдые хүтэлбэрилгын, колхозой ажабайдалай гол асуудалнуудые шиидхэлгэдэ колхознигуудые үргэнөөр хабаадуулгын гол ёһые наринаар сахиха шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленум (1965 он) заагаа һэн. Партиин XXIII съезд колхозно байгуулалтые саашадань демократизацилха гэһэн шугамые батадхаһан, саашадань хүгжөөһэн... Колхозой үйлэдбэриие хү... гын демократическа ёһ... хэмжээгээр хүгжөөхэ гэһэн... табан жэлэй түсэб тушаа... Директивэнүүд соо табигдаа...

Һүүлэй жэлнүүдтэ артели... рэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ ко... эдэбхитэдэй, бүхы колхозн... хабаадалгын шэнэ түхэлнүү... хозно байгуулалтын ажабайд... тор бии болоо. Энэ хадаа ... хозуудта ниитын сугла... орондо үнгэргэгдэдэг, колхоз... байдалай олон шухала асуу... дые шиидхэдэг түлөөлэгш... суглаанууд болоно. Энэ хадаа ... дануудай үйлэдбэриин ажал... га эмхидхэлгын асуудалну... ража үзэдэг бригадын су... мүн. Энэ хадаа бригадануудай... дууд — бригадирнуудта ... тула һунгагдадаг бригад... ажахын хүтэлбэрилгын ... зургаанууд болоно. Т... гадна, колхозуудай ... нүүдэй дэргэдэ үйлэдбэриин ... лөөнүүд зарлагдана, эк... ска болон техническа ... дууд, экономическа ... бюронууд, ахамад хүнүүдэй ... дууд, ниитын үндэһэ һуури... хүдэлмэрилдэг, хүтэлбэриин ... туһалбариин зургаанууд аж... Колхозуудай Бүхэсоюзна ...

Ажабайдалай һудалнуud

Саратов—Москва, Бухара—Ураал, Дунда Ази—Центр, Тюмень—Центр... Энэ хадаа—«сэнхир түлишын» магистральнууд мүн. Эдэ бүгэдэ—газай индустриин хүгжэлтэдэхи шэнэ үе болоно. СССР-эй газай промышленностиин министрэй нэгэдэхи орлогшо Михаил Васильевич Сидоренко бидэнэртэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлэбэ:

Бидэнэр юунһээ захалаа гээшэбибди? СССР доторхи түрүүшын магистральна газопровод хадаа Саратов—Москва гэһэн 800 километр утатай газар дорохи газопровод болоно. Энээниие дайнай һүүлээр удангүй—1946 ондо табяа юм. Энэ трубопровод 500 миллион кубометр газ ниислэлдэ асараа. Мүнөөнэйхеэр бодоходо энэмнай багал гээшэ.

Сасуулалта хэхын тулада Михаил Васильевич иимэ жэшээ харуулна. Мүнөө Тюмень—Центр—Ураал—Прибалтика гэжэ айхабтар ехэ трубопроводууд баригдахаар хараалагдана. Энээгээр жэл бүри Саратов—Москва гэжэ магистральда орходоо 130 дахин ехэ газ ябуулагдаха байна.

Барилгын хэмжээншье гайхалтай. Эндэ 5000 гаран километр сорго табигдахаар хараалагдана. Эдэ соргонууд хэтэ мүнхэдөө гэдэдэггүй газарнуудаар табигдаха, буурал Ураалые һэтэлэн гараха, ехэшье, багашье мүрэнүүдые, түмэр замуудые, автомобилиин харгынуудые гаталан гараха байна. Тюмениин системые барилга энэ табан жэл соо захалха.

Табан жэлэй газай бусад харгынууд тухай хэлэхыень би М. В. Сидоренкые гуйбаб.

Энэ үе соо Дунда Ази—Центр, Бухара —Ташкент—Фрунзе —Алма-Ата, Белоусово—Ленинград, Одессэ—Кишинев, Глебовка—Симферополь, Таас—Тумус—Якут—Бестях гэжэ 25 мянган километр трубопроводууд энэ үе соо баригдаха. Эдэ системэнүүдэй айхабтар томонь—Дунда Ази—Центр гэжэ газай ябадаг хоёр утаһатай зам 6600 километр гаталжа, Москвада хүрэхэ юм. Энэ зам зүүн зүгһөө жэл соо 20 миллиард үлүүтэй кубическа метр газ эндэ асарха юм.

Дунда Ази—Центр болон Тюменьскэ область—Центр гэжэ газар дорохи замые 1220—1420 миллиметр соргонуудһаа бүтээхэ гэжэ хараалагдана.

Газай газар дорохи хранилищинууд жэлэй үе сагуудта, үдэрнүүдтэ, неделинүүдтэ болон часуудта «сэнхир түлишэ» тэгшэ бэшээр хэрэглэлгын асуудалые зохидоор шиидхэхэ арга олгохо байна. Мүнөө тиимэ резервуарнууд Москва шадар, Ленинград болон Киев шадар хүдэлжэ байна. Табан жэл соо газар дорохи хранилищинуудые Свердловск, Ригэ, Минск, Ташкент, Вильнюс, Череповец, Брянск шадар байгуулха гэжэ хараалагдана.

Манай түсэбүүд бодото үндэһэ һууритай гэжэ Михаил Васильевич заана. Советскэ Союз газай айхабтар ехэ запасуудтай. Энэнь 60 триллион үлүүтэй кубометр гэжэ айхабтар ехэ тоогоор тодорхойлогдоно. Энэ хадаа США-гай запасуудһаа 2 дахин ехэ байна. Мүнөө газай табан зуу гаран баялигууд мэдээжэ болонхой юм.

А. ПЕТРУХИН
(ТАСС-ай корреспондент).

ТОО, БАРИМТАНУУД

Табан жэл соо оромнай нэгэ миллиард хахадһаа үлүүтэй нефть абаха. Энээнэй нилээд хубиие Урало-Волжско район үгэхэ байна

* * *

Нефтиин газар дорохи шэнэ замууд хэдэн мянган километртэ байгуулагдаха. Тэдэнэй зариманиинь гэхэдэ: Усть-Балык—Омск, Альметьевск—Куйбышев, Бугуруслан—Кротовко болоно.

* * *

Советскэ Союз нефть абалгые ехэ болгохо талаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ.

* * *

Советскэ Союз дотор нефть абтадаг 500 гаран баялигууд мэдээжэ болонхой юм.

* * *

Орон дотор 45 мянга үлүүтэй километртэ газопроводууд хүдэлнэ. Тэрэ тоодо Бухара—Урал (нэгэдэхи утаһан), Саратов—Горький—Череповец, Дашава—Минск—Вильнюс—Ригэ, Красноярска хизаар—Серпухов, Шебелинка—Днепропетровск—Одессэ оролсоно.

* * *

Орон дотор абтадаг газай 80 гаран процентнь промышленностьда хэрэглэгдэнэ.

* * *

Табан жэл соо 922 миллиард кубическа метр газ абтаха. Энэ хадаа миллиард хахад тонно донецкэ нүүрһэнтэй тэнсүү байха юм.

* * *

1970 он хүрэтэр мянга гаран городууд болон хүдэлмэришэнэй поселогуудые газтай болгохоор хараалагдана. (ТАСС).

Вашингтон дурагүйдэнэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 2. (ТАСС). Экономическа байдалайнгаа доройтоһонһоо, оронойнь, түлөөһэнэй балансын муудаһанһаа уламжалан, Англи эзэмдэлгынгээ сэрэгүүдэй ехэхэн хубиие Баруун Германиһаа гаргаха һанаатай байна.

Англиин энэ һанаашалгань Вашингтондо ехээр дураа гутахал ябадал үүсхэбэ. Баруун Германиһаа Англиин сэрэгүүдээ гаргаха ябадалда һаад хэхын тула Сагаан байшангайхид мүнөө Лондондо али болохоор нүлөөлхэ гэжэ оролдоно.

НАТО-гой сэрэгэй эмхиһээ Франциин гараһанай һүүлээр Баруун Германиһаа английска гү, али американска сэрэгүүдые гаргаха тухай ямаршье үгэ хүүр Бонндо тон муугаар утагдана гэжэ американска газетэнүүд бэшэнэ. Баруун Германиһаа эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргаха тухай үгэ хүүрнүүд мүнөө, ФРГ-гэй канцлер Эрхардын США худар аяншалжа ошохоёо байһан үедэнь, илангаяа таарамжагүй болохо гэжэ тэдэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Агаарай дээрмэшэд добтолбо

ХАНОЙ, сентябриин 2. (ТАСС). Долоодохи флодой авианосецууд дээрэ, Урда Вьетнам ба Тайландадахи сэрэгэй базануудта байдаг американска самолёдууд августын 31-дэ ДРВ-гэй агаарай дайда руу дахинаа добтолон орожо, Куангбинь, Нгеан, Тханьхоа, Ниньбинь, Намха болон Куангнинь провинцинуудтахи хүн зоноор олон районуудые, промышленна предприятинуудые бомбодоһон, буудаһан байна.

Хооһон үгэ бэшэ, харин бодото хэрэг бүтээхэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 2. (ТАСС). «Сент-Луис Пост-диспатч»-газетэ Айдахо-Фолсто США-гай президентын һаяхан хэлэһэн үгые редакционно статья доторoo эрид шангаар шүүмжэлээд, хүйтэн дай болюулха, американо-совет харилсаа һайжаруулха тушаа хэлэдэг хүсэлэнгүүдээ бодото ябуулгаар ба хэрэгүүдээр лаблан баталхыень Джонсониие уряалба.

«Джонсон олон табые шашангүй, бодото хэрэг бүтээхэ зэргэтэй» гэжэ тус газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

«Имагтал США Вьетнамдахи дайе һүжэрөөн үргэдхэхэ политика баримталан бэелүүлжэ, хүйтэн дайе улам дэбэргэнэ бшуу. Джонсон юу хэхэ зэргэтэйб гэхэдэ, хубхай хооһон үгэнүүдые хэлээгүй байһанаа бодото баримтануудаар тодоруулха зэргэтэй» гэжэ мүнөөхи газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

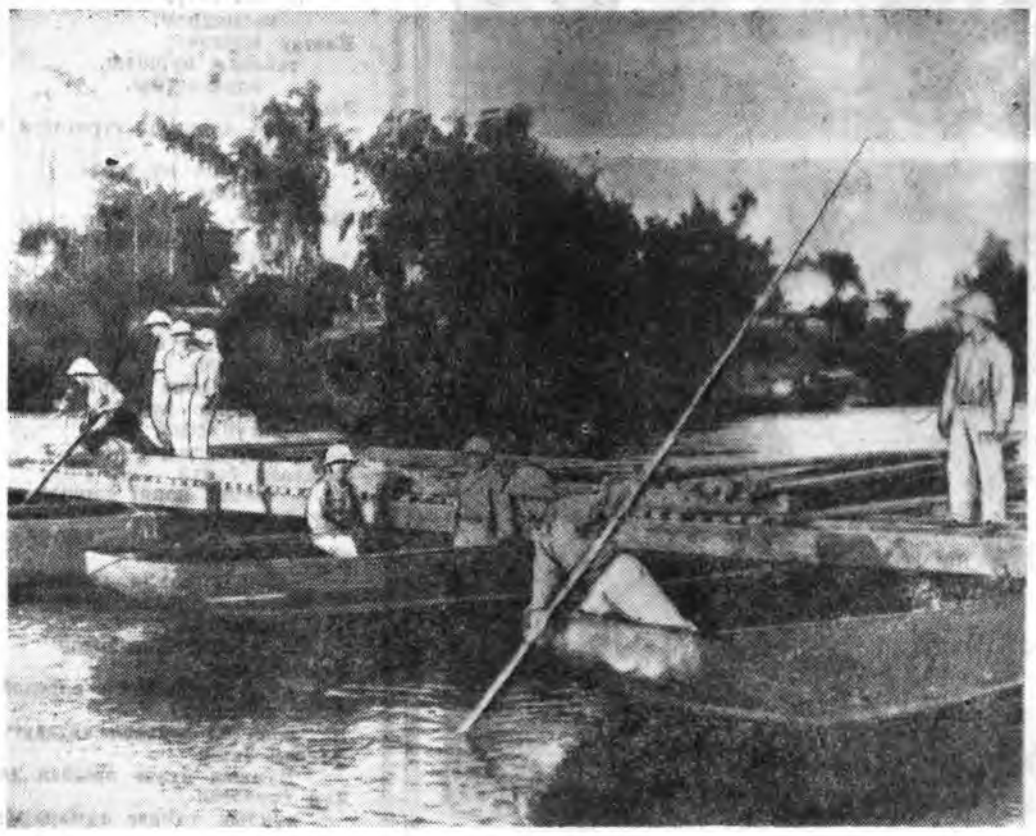
„Сулу Мархаен" газетэ хоригдоо

ДЖАКАРТА, сентябриин 2. (ТАСС). Джакартын сэрэгэй засагаархид Индонезиин национальна партиин хэблэгдэмэл орган — «Сулу Мархаен» гэжэ газетые болзоргүйгөөр хорибо.

Сайгоной полицинхидэй аашa

ЛОНДОН, сентябриин 2. (ТАСС). Сайгоной хархис засагаархид полициин хэрзэгы шэрүүн хюдалга хэнэ, учредительнэ суглаан гэдэгэй һунгалта үнгэргэхэ гэһэн сэрэгэй хунтын хархис ябуулгада эсэргүү буруушаалые дараха һэдэлгэ гаргана. Сентябриин 11-дэ болохо һунгалтые буруушааһан агитаци хэһэн хүн бүхэниие буудаха гэжэ эндэхи засагаархид полицида захираа.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Вьетнамай арадай армиин пантоншод гараса дээрэ хүүргэ табижа байна. ВИА-ТАСС-ай фото.

Болгариин компартиин ЦК-гай мэдүүлгэ

СОФИ, сентябриин 2. (ТАСС). Хитадай Коммунис партиин ЦК-гай XI пленумэй коммюнике тушаа ехээр һанаашархажа байһанаа Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитет эндэ тунхаглаһан мэдүүлгэ доторoo элирхэйлбэ.

Иимэ һанаашархал түбхын түрүүн юун дээрэһээ тохёолдоноб гэхэдэ, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, национально-сүлөөрэлгын ба социализмын түлөө тэмсэлэй үндэһэн асуудалнуудаар Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг алдуутай, хоротой хараа бодол пленумэйнь шиидхэбэринүүд дотор дахинаа үмэглэн хамгаалагдаба.

Марксизм-ленинизмдэ «урбана», империализмтай «үгэсэнэ» гэжэ КПСС-эй, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдые гэмнэһэн коммюнике доторхи мэдүүлгые хардалга гүрдэлгэ гэжэ БКП-гай ЦК сэгнэнэ.

Аха дүү марксистско-ленинскэ партинууд, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн тушаа интернациональна уялгаа Советскэ Союзай Коммунис партиин сэхэ шууд бэелүүлдэгые, империализмда эсэргүүсэн бодоһон арадуудта морально-политическэ ба материальна эгээн ехэ дэмжэлгын Советскэ Союзай зүгһөө үзүүлэгдэдэгые, американска империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа баатар габьяата вьетнам арадта Советскэ Союзай тон ехэ, түгэс бүрин туһаламжа үзүүлдэгые хүн түрэлтэн хаража байна гэжэ тус мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

БКП-гэй ЦК-гай һанамжын ёһоор, Хитадай партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй ажал ябуулгань дэлхэйн социалис оронуудай нэгэдэл ба эмхидэлдэ, уласхоорондын коммунис, национально-революционно хүдэлөөнүүдэй эмхидэлдэ эсэргүү шэнэ сохилто болоно, дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой хүнүүдэй эдэбхиие бууруулха һанаатай, империализмын ээрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудые дэмжэн дэбэргэнэ. Эдэнэйнгээ хорото хойшолонгуудай түлөө харюусалгые КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд дааха болоно гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Марксизм-ленинизмдэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй генеральна хараа бодолдо үнэн байдаг Болгариин Коммунис парти бүхы марксистско-ленинскэ партинуудтай һанал бодолойнгоо нэгэдэлые бүри ехээр батадхаха, Хитадай Коммунис партитай, хитад арадтай нэгэдэл ба хани барисаагаа марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһөөр улам бэхижүүлхын тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, мүн эб найрамдалай, национальна бэеэ даанги байдалай, социализмын түлөө хамтын тэмсэлэй аша туһада зорюулагдадаг бусад түрүү хүдэлөөнүүдтэ саашадаашье туһалха байха гэжэ мэдүүлгын түгэсхэл дотор хэлэгдэнэ.

Амгалан ёһоной харилсаан бэхижэнэ

МОНТЕВИДЕО, сентябриин 2. (ТАСС). Уругвай СССР хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан совет фильмүүдэй фестиваль эндэхи ниислэл хотын кинотеатрнуудай нэгэн соо нээгдээ. «Хоёр хүн», «Гранат бугааг» гэһэн кинокартинануудые харуулалгаар энэ фестиваль эхилбэ. Фестивалиин программа дотор: «Ленин Польшодо», «Тохорюунууд ниидэнэ», «Эсэгын гэр», «Иимэ хүбүүн бии юм», «Солдат тухай баллада», «Би хори наһатайб» гэхэ мэтэ фильмүүд бии.

Соёлой холбоо барисаа хэхэ Уругвайн-Совет институтай филиал Уругвай СССР хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан ехэ уулзалга эмхидхээ.

Сан-Хосе хотодо совет уран зурагай выставкэ нээгдэбэ.

У Танай мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 2. (ТАСС). Шэнэ болзорто генеральна секретариин тушаал даахын тула кандидатурагаа табихые арсаһан тухайдаа ООН-ной генеральна секретарь У Тан сентябриин 1-дэ мэдүүлээ. Вьетнамдахи хёмороое болюулха һэдэлгэнүүдэйнгээ бүтэмжэгүй байһан дээрэһээнь иигэжэ арсаха ушартай болооб гэбэ.

Делидэ буруушаалай демонстраци болоо

ДЕЛИ, сентябриин 2. (ТАСС). Индиин Коммунис партиин уряагаар эндэ сентябриин 1-дэ Индиин ажалшадай демонстраци болоо. Тэрээндэ хабаадагшад Дели хотын үйлсэ гудамжануудаар дабшан, парламентын байшан тээшэ ошобо. Демонстрантнууд Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин толгойлдог мүнөөнэй правительствые тушаалһаань гаргаха тухай, юумэнэй үнэ сэнгэй һүндэрэлгые болюулха, арад зоной байдал һайжаруулха, орон доторхи монополинууд ба гадаадын энгэй капиталые хизаарлаха тухай эрилтэнүүдые табиба. 100 мянга шахуу хүн тус демонстрацида хабаадаа, тэдэнэй нилээд олониинь Индиин элдэб штадуудһаа ерэһэн байна.

Жэневскэ хэлсээнүүд сахигдаха ёһотой

ПАРИЖ, сентябриин 2. (ТАСС). 1954 оной Жэневскэ хэлсээнүүд наринаар сахигдаха ёһотой, «Индохитад худар сэрэгүүдээ эльгээһэн гадаадын ямаршье гүрэн тэдэ сэрэгүүдээ тусхайта болзор соо гаргаха, энэ нютагай районуудта сэрэгэй хүсөөр хамаархаха али бүхы ябадал зогсоохо тухай найдуулха ёһотой». Мүнөөдэр Комбоджын ниислэлдэ Франциин Президент генерал де Голлиин, хан хүбүүн Нородом Сианукын баталһан хамтын коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Пном-Пеньһээ мэдээсэбэ.

Камбоджодо албанай хэрэгээр айлшалжа ошоод байһан генерал де Голль, мүн Нородом Сианук Вьетнамдахи байдалай тон бэрхэтэй болоһон тухай дурдан тэмдэглэбэ.

Лаосые абажа үзэбэл, Жэневскэ хэлсээнүүдые энэ орон тушаа одоошье хэрэглэхэ. Лаосой хэрэгүүдтэ хамаархадаг али бүхы ябуулга зогсоогдохо зэргэтэй гэжэ коммюнике доторнь хэлэгдэнэ.

Хархис сэрэгүүдэй хоролто гээлтэ

ХАНОЙ, сентябриин 2. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд августын 25-да Ратьзиа провинцида дайлалдахадаа хархис сэрэгүүдые һамна бута сохиһон байна. Эдэнэр дайсанай 250 солдадуудые үты хэһэн гү, али шархатуулһан байна. Тэрээнһээ гадна, эндэхи патриодууд американска нэгэ самолёт буудажа унагаагаа, хэдэн самолёдыень һандаагаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэбэ.

ХААНАШЬЕ ЗОНОЙ ДУНДА

Холын хүдөө үбһэн дээрэ нэгэ басаган үетэн нүхэдөө үүр сайтай сасуу хуура татан һэрюулбэ:

– Ябая, түргэлэе. Шүүдэрэй хатаагүйдэ сабшажа үрдие,—гэжэ даруу зохидоор дуугараад, үглөө үдэшын улаан наранаар ебтажархиһан хажуураа саб баряад абаад, сабшалан тээшээ даруу түргэнөөр ошобо.

Нээрээшье үрдижэ абаагүй һаа болохогүй. Теэд түрүү хүнүүдтэй эрилдэжэ ябадаг тэрэ басагамнай хэн гээшэб?

Энэмнай Яруунын «Комсомольский» совхозой комсомолой организациин секретарь Светлана Очирова гээшэ. Ударидажа ябаһан агитбригадынхидынь шүүдэрэй хататар үдхэн ногоотой нилээдгүй ехэ газарые узуураарнь эргэжэ унагааба. Тэдэ үбһэ сабшалгашье бэшэ, харин үшөө үдэшын наранай урда тээхэнэ агитбригадаяа иишэ (нүхэд Цыдыпов, Алфеев, Воробьев, Яковлев, Абидуев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудта) дахуулжа ерээд, һонирхолтой концерт табиһан.

Талимбын хүдөөгэй клубые даагша Светлана Очировагай хүтэлбэрилдэг агитбригадынхид зорюута эмхидхэгдэһэн машинатай юм. Бригададань медфельдшер, библиотекарь, парикмахер оролсодог гээшэ.

Бүхэли һараар ажал дээрэ байдаг хүнүүдтэй ямаршье юумэн тохёолдодог шуу. Парикмахер үһэ заһаха, медфельдшер онсо өөрын туһа хүргэхэ. Тэдэнэр энээгүүрээ бэеэ һамааргадаггүй. Ажалшадай урда гургалдай мэтэ уран нугархай аялгануудые хангюурдажа, ордоһотой гоё хатар гүйсэдхэжэ байхыень хаража, шагнажа һуухада аятай зохид.

Эдэбхитэнэй нэгэн В. У. Тарханов («Комсомольский» совхозой парткомой секретарь) СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай удхые тайлбарилан ойлгуулһан юм. Участково больницын врач А. П. Маханов, «Архи ба тэрэнэй хойшолонгууд» гэһэн удхатай хөөрөө үнгэргэһэн. Концертынгээ программые зуурандаа шэнэдхэхые, һонирхолтой болгохые оролдодог. Ажалһаа хулжахаа һанадаг зарим залхуу хүнүүдые ёгтолон наадалһан удхатай шүлэгүүдые өөһэдөө зохёогоод, бултанай урда уншадаг, «Дайшалхы хуудаһан», «Хадхуу мүрнүүд» гэһэн газетанүүдые гаргадаг.

И. ЕРЕМЕЕВ.
Яруунын аймаг.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРӨӨ!

Хэблэл захюулдаг, худалдадаг Буряадай «Союзпечать» агентствын коллектив газетэ, журналнуудые тарааха, мүн худалдаха талаар найман һарынгаа даалгабариие 108 процентээр болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Киоскын наймаалагшад Мария Шибико, Валентина Фелемонова, Тамара Карбушева, Наталья Зубкова, Людмила Тоскина гэгшэд һайн дүнгүүдтэй. Эдэнэр худалдаа наймаанайнгаа түсэбые һараһаа һара бүридэ үлүүлэн дүүргэжэ байһан. Тиимэл хадаа коммунис ажалай ударнигууд гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй бшуу.

Тэдэнэр мүнөө Агууехэ Октябриин 49 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр жэлэйнгээ даалгабариие дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абаад, оролдосотой һайнаар ажаллажа байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЭРХИЛХЭ ЭКОНОМИЧЕСКА ДҮРШЭЛ

...съездын баталан абаха хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Устав ...нютагтахи ниитын шэнэ харилсаануудые, мүнөө үедэхи ком... байгуулалтын зорилгодо таараһан ажахы хүтэлбэрилгын экономическа арга дүршэлнүүдые баримтаха байха.

II.

Түсэблэлгын, колхозно үйлэдбэриие экономическа талаар урмашуулгын шэнэ гурим хадаа хүтэлбэрилгэ тушаа демократиие саашань хүгжөөлгэдэ ехээр туһална. ...жэлнүүдтэ худалдан абалгын бодото түсэбүүдые зохёоходо хүдөө ажахын артельнүүд нютагайнгаа эрэ байдалда тааралдуулан тарилгаа талмай дээрэ юу тарихаяа шиидхэжэ, ургаса, мал ажалай ...шэнэ дээшэлүүлгын арга дүршэлые эрдэм ухаанай ёһоор үндэһэн нэбтэрүүлхэ аргатай болоо.

Хүдөө ажахын материально-техническа үндэһэ һуурийе бэхижүүлэлтэй нэгэн хамта үйлэдбэриие хүгжөөхэ тушаа колхознигуудай материальна урмашалые дээшэлүүлгэ хадаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын шиидхэхы эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн. Энэ ушарые түрүү ажахынуудай дүй дүршэл батадан харуулна.

Ачарай областиин Свободненско районой «Путь Ленина» колхозой жэшээ һургаал абамаар байна. Тус колхоз экономическа талаараа һула хэдэн артельнүүдые нэгэдүүлһэнэй эсэстэ бии болоо юм. Колхознигуудые материальна талаар урмашуулгын гол ёһые һэргээлгэ, ажалай һара бүриин гарантийна түлбэри түлэдэг болоһон ябадал хүл дээрээ гараад, урагшаа дабшахадань энэ ажахыда туһалаа. Иимэ түлбэри абаһан продукциин хэмжээнһээ сэхэ дулдыдан түлэгдэнэ. Колхознигуудта һара бүри салин үгтэнэ. Түсэбһөө гадуур абаһан продукциин түлөө, продукциин өөрынь үные хямдаруулһанай түлөө нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ. Энээнэй эсэстэ колхозой экономико мэдээжээр бэхижээ, хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ехэ ургаса абтадаг болоо. Артель дотор бүхы хүдэлмэринь колхознигуудай өөһэдынь хүсөөр бүтээгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй һүүлээр бэелүүлэгдэһэн хэмжээ ябуулганууд колхозой экономикые бэхижүүлхэ, тиигэжэ бүхы орон дотор колхознигуудай ажалай түлбэриие гуримшуулха эрхэ нүхэсэл бии болгоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай зохид бэшэ байһан дээрэһээ орооһо таряанай ургаса 1964 онойхиһоо бага байбашье һаань, хүдөө ажахын ниитэ продукциин хэмжээн урда тээхи жэлнүүдэй эгээн дээдэ хэмжээнһээ үлүү байгаа. Колхозуудай экономико элитээр бэхижээ. Продукци худалдан олоһон тэдэнэй олзонь 1964 онойхидо орходоо 2,5 миллиард үлүүтэй түхэригөөр ехэ байба. КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет совхозуудай хүдэлмэришэдэй тарифна салин хүлһэнэй хирээр колхознигуудта гарантийна түлбэри байгша оной июлиин 1-һээ түлэдэг болохо гэжэ хүдөө ажахын артельнүүдтэ һайшаан дурадхаһан байна.

Гарантийна түлбэри түлэдэг болоходо колхозууд дотор олзо хубаарилгын гурим үндэһөөрөө хубилгагдаа. Хэрбээ урдань ажалай түлбэриин фонд хубаагдахагүй, мүн ниитын бусад фондуудые байгуулһанай һүүлээр үлэһэн мүнгэн, натуральна олзоһоо бүридүүлэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө энэ фонд түрүүшын ээлжээндэ байгуулагдана.

Ажалай гарантийна түлбэри түлэлгэ хадаа колхозно байгуулалтын ехэ илалта, совет общеcтвын ехэ туйлалта гэжэ КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ һэн. Энэ хадаа социально-экономическа үндэһэн зорилгонуудай нэгые — хүдөөгэй болон городой арад зоной ажабайдалай хэмжээе дүтэрхы болгохо гэһэн зам дээрэхи нилээд ехэ алхам, хүдэлмэришэн анги, таряашад хоёрой хоорондохи холбоое саашадань бэхижүүлгэдэ туһалха зам мүн.

III.

Үйлэдбэриин хүгжэлтын түлөө материальна талаар урмашуулга хадаа ажахын тоосоое нэбтэрүүлгэтэй нягта холбоотой. Ажахын тоосоон гээшэ экономическа хүтэлбэрилгын социалис арга, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын найдамтай аргануудай нэгэн мүн. Колхозно үйлэдбэри дээрэ ажахын тоосоо бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ шухала гэжэ партиин XXIII съезд зааһан байна.

Бригаданuудта, фермэнүүдтэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлгэ гаргашануудые бага болгоно, тэжээл, үрэһэ, нефтепродукт гамтайгаар гаргашалха, техникые, мори унаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ колхознигуудые зоригжуулна. Тон бага гаргашатайгаар продукци ехээр үйлэдбэрилхэдөө материальна талаар урмашуулагдадаг хадаа колхознигууд агротехникын тон шэнэ аргануудые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлнэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэнэ, ажахыгаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эрхилхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Үйлэдбэриин ашаг олзын ехэ болохо резерв хадаа продукциин өөрынь үные хямдаруулга болоно. Калининска областиин Калининска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ резервые шадамараар хэрэглэнэд. Һү, мяха абалгые хямдаруулхын тула тэндэ ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулаа. Оньһожоруулга хэһэнэй, тэрэшэлэн колхознигуудай ажал эмхидхэлгые, түлбэриие һайжаруулһанай, захиргаанай үлүү тушаалнуудые болюулһанай ашаар артель үйлэдбэриин гаргашануудые нилээд бага болгоо, тэжээлэй болон мал ажалай продукциин өөрынь үные хямдаруулаа. Мал ажалайнгаа бүхы һалбаринуудые ашагтай болгоо.

Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын экономическа арга дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхын тула ороной олохон колхозууд ажахын хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулаа. Энэ зорилгоор экономическа шэнжэлгын бюро, экономическа соведүүд, балансова комиссинууд ажахын гү, али тэрэнэй һалбаринуудай хүдэлмэриин дүнгүүдые ходо шэнжэлэн үзэнэ. Ажахынуудай ашагтайгаар хүдэлмэрилдэг болохоодонь туһалдаг колхозой үргэн олон эдэбхитэд экономическа хиналта хэхэ хэрэгтэ хабаадалсана.

Үйлэдбэриин хүгжэлтые материальна талаар урмашуулга, ажахы доторой тоосоо нэбтэрүүлгэ хадаа орон дотор бэелүүлэгдэжэ байгаа экономическа реформын хубинууд мүн. Тус реформо ниитын ажахы хүтэлбэрилгые демократизацилха хэрэг шангадхаха зуураа, бүхы совет арадай жаргалта байдалые саашадань һайжаруулхын, коммунизмын материально-техническа үндэһэ һуури байгуулхын тулада хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөлгэдэ, зорюулагдаһан колхозно таряашадай зохёон байгуулхы үүсхэлые дэлгэрүүлгэдэ туһална.

И. ПЕТУХОВ.

ЯПОН. Нагоя хото — Анта префектурын захиргаанай түб, Хонсю арал дээрэхи порт. Нагоя хадаа орон доторхи промышленна ехэ хотонуудай нэгэн болоно. Эндэ миллион үлүүтэй хүн байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нагоя хотын порт шадарай талмай. Далайгаар дамжуулан ябуулхын тула бэлдэгдэһэн автомашинанууд харагдана. ТАСС-ай фотохронико.

Хөөрэлдэжэ үзэе

„Бурханай хайра туһаар“ гэһэн статьяда харюу

„ТЭЖЭЭҺЭН БУРУУ ТЭРГЭ ЭБДЭХЭ“

Хүндэтэ Та, Д. Цыбенов, манай «Буряад үнэн» газетэдэ бэшэһэн бэшэгыетнай уншаад, абяагүй алад гаража болобогүй. Харюугай бэшэг бэшэлтэйл гээшэ ха.

Та өөрынгөө бэшэгые эдэбхи ехэтэйгээр, эршэ хүсэтэйгөөр эхилһэн байнат. Иимэ байхатнай ойлгосотой. Совет засагай үгэһэн аша туһые танай бүрин дүүрэн хэрэглэжэ байһантнай харагдана. Теэд энээн тухай хожомоо.

«Бурхан бии юм гү, үгы юм гү?— гэжэ хоёр тээшээ хэлбэлзээшэдые гайхагшаб, хамаг юумэн бурханай абаралаар юм, бурханда үнэн зүрхэнһөө этигэнэб» —гэнэт. Энэ асуудалда ямар харюу үгтэдэг байһаниие танай мэдэхэгүйе би гайханаб. Минии һанахада, Та мэдэхэл байха ёһотойт. Хэрбээ Та нигэжэ асуудал табяа һаа (сэхыень хэлсэе. Ташье сэхээ табилсая гэжэ уряалнат, тиимэһээ бишье сэхээ табиһуу) манай коммунис партиин, шажанда шүтэдэггүй бүхы хүнүүдэй шажан мүргэлдэ ямараар хандадагые буруушааха гэһэн һаналтай байнат. Энэ нэгэдэхи зорилготнай. Хоёрдохитнай, хэн үшөө «хоёр тээшээ хэлбэлзэжэ ябанаб», тэрэ үгэ дуугүй һүзэгшэ, мүргэлжэ болог лэ гэжэ «зальбарна», үгышье һаа, сэхэ баадхана гээшэ хат.

Энээндэтнай ганса харюу байха. «Саг сагаараа, сахилза хүхөөрөө» гэлсэгшэ хамнай даа. Сагай ерэхэдэ, шажанда шүтэдэг хүнэй үгы болохонь лабтай. Энээниие мүнөө Та ашанарайнгаашье ябадал дээрэһээ хаража, ойлгожошье байгаа ёһотойт. Мүнөө залуушуулай ажал ябуулгаһаа энээн тухай тобшолол хэнгүй байха аргагүйт. Шажан тушаа манай партиин хараа шугам хубилаагүй, хубилхашьегүй, тэрэл заһнгаараа. Шажанай номнолтой ажалша зоной номнол хэзээдэшье эбсээгүй, эбсэхэшьегүй. Энээнһээ байтагай саг үргэлжэ, үдэр һүнигүй тэмсэжэ байдаг шуу. Тиихэдээ шажан мүргэлэй хархисууд шэнги хүсөөрөө, бүдүүлигээр бэшэ (урдань, мүн мүнөөшье олохон оронуудта шажан мүргэлэй хүсэ хэрэглэжэ, хүн зоной шуһа адхажа, номнолоо тараажа байһыень Та нэгэнтэ бэшэ харaһан, мүнөө шагнажа байһан байхат), харин «гэгээрээгүй хүниие гэгээрүүлжэ», һүзэгшэ хүнэй сэдьхэл гомодхоонгүй, элдин дулаан үгөөрөө ойлгуулха, мүн үнэхөөрөө һүзэгшэ хүнэй бурханда мүргэхэдэнь хамаархахагүй гэжэ оролдонобди.

Энэл даа, шажан мүргэл тушаа манай хараа шугам. Теэд иимэ эрхэ сүлөөгөө дан үлүүсэ хэрэглэжэ болохогүй бэшэ аал даа.

Нигэжэ Танда һануулха баримта бии. Юуб гэхэдэ, манай атеистнүүдэй зорилго тушаа хэлэхэ зуураа, бүдүүлиг, манай ярилдаанда таарашагүй үгэ хэрэглэнэт. Манай атеистнүүд хоoһоор «шашалдана» бэшэ, харин үнэн зүрхэнһөө ойлгуулха гэжэ оролдоно. Нэгэниинь шададаг, нүгөөдэнь—шадахагүй гэжэ байдаг тухай Та һайса мэдэхэ ёһотойт. Теэд бүхы атеистнүүд тээшэ иимэ бүдүүлиг үгэ хаяхань үбгэн хүнэй зүгһөө аягүй шэнги.

Энээнһээ уламжалан, нэгэ иимэ асуудал гарана. «Атеистнүүдэй олонхинь шажан мүргэлэй нангин удхые гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулнагүй гээшэ. Энээндэнь халагламаар»,—гэжэ Та бэшэнэт.

Энэтнай хайшаа гээшэб? Түрүүшээр, «үнэн зүрхэнһөө» бурханда этигэдэг, «хэлбэлзэгшэдтэ» дураа гутанги байһан аад, һүүлдэнь атеистнүүд болоходонь, ойлгуулнагүй, тиимэһээ «халагламаар» гэжэ гомдонот. Энээн дээрэһээ харахада, «хэлбэлзэгшэ» хэн болоно хаб?

Тиихэдэ Та, өөрөө һүзэгшэ хүн, «шажанай нангин удха», «хархис удха», зүгөөр «нангин удхыень ами наһанһаашье үлүүгээр хүндэлэгшэб», тиимэһээ шажанай номнолые олоной дунда тарааха һэдэлгэтэй байһанаа нюунгүй бэшэнэт.

Һайн юумые ойлгуулжа, хүндэ һайниие хүргэхэ гээшэ «нүгэл» бэшэ, харин муу юумэ зааха гээшэ «нүгэлтэй», совет хуулиин ёһоор энэ хорюултай байха гэжэ һануулая.

Зүгөөр бурхан шажанда «нангин удха», «хархис удха» гэжэ Та ойлгомторгүй хэлэжэрхибэ хат. Бүхы дэлхэйн хүн түрэлтэнэй түрүү эрдэм ухаанай үни холоһоо шажантай тэмсэжэ, сагай ерэхэдэ ами наһаяа гамнангүй, бурханай нангин удхые олоогүй, харин гансал хархис удхые оложо, энээн тухайгаа сэхэ хэлэхэдэнь, нэгэ ушарта, гал түймэртэ хаядаг, нүгөө ушарта— ами наһаарнь харанхы түрмэдэ хаажа һалгаадаг байһан баримтанууд үсөөн бэшэ ха юм.

Энээниие мартажа болохо аал?

Манай хүдэлмэришэн ангиин багшанарай, түрүү хүнүүдэй эгээл дээдэ эрдэмэй һургаал тухай хэлээ бол, шажан—эрдэм ухаанай, тиимэһээ ажалша зоной эгээл хорото дайсан болоно. Энээниие Та өөрынгөөшье бэе дээрэ һайсахан лэ «үзэһэн» байгаа ёһотойт.

Юрэдөө бурханай «нангин удхань» түүхыншье, эрдэмэйшье һурагта үгыл даа. Гансахан лэ «хархис удхань элитэ юм.

Саашань Та шажаниие эрдэм ухаантай эбсүүлхын тула мүнөө үеын ажалша хүнэй түйлалтануудые бурханай «зарлигаар» бүтэһэн шэнгеэр тон бүдүүлигээр тобшолнот. Энэтнай ганса Танай үгэ бэшэ. Дэлхэй дээрэ хэды шажан бииб бүгэдэндөө нигэжэл хэлэдэг. Энэ ушар хадаа эдэ түйлалтануудта ондоо тайлбарилта оложо шадаагүйнь гэршэ бээз. Хэрбээ зүб тайлбарилалта үгөө һаа, бурхан үгы гэхэ баатай бологдоно ха юм.

Энээхэн статья соо манай ракетэ хайшан гэжэ замбуулин соогуур ниидэдэг болоо юм гэжэ тайлбарилжа үгэхын аргагүй. Энээн тухай ашанартнай, тэдэнэй багшанар ойлгосотойгоор хэлэжэ үгэхэ байха. Минии хэлэхэ юумэн гэхэдэ, энэ хадаа юрэдөө харагдаа үзэгдөөгүй бурханай «хайра» бэшэ, харин харагдадаг үзэгдэдэг ажалша хүнэй оюун ухаанай, алтан гарай «хайра» мүн.

Бурханиие сагааруулжа, энэ жэлэй ургаса таряанай һайниие һайрхахадаа, энэ ушарые танай эмхидхэһэн бороо тахилгаһаа болоо гэнэт. Та хүдөө нютагай хүн аад, ган болохо, бороотой байха сагые тухайлха дүршэл багатай байгаа гээшэ хат. Урданай үбгэд, хүгшэд бурханһаа хайра хүлеэнгүй, ажаһууһан жэл сагайнгаа байдалые шэнжэлжэ, хэзээ ганданги, хэзээ бороотой байхаб гэжэ багсаажа байдаг бэлэй. Юрэдөө «бурханай хайраар» гээд хүлеэжэ байһан таряашан гү, али малшан байгаагүй бээз. Гадна, энэ жэлэй ургасын ямар байхые сагай уларилые шэнжэлдэг эрдэмэй алба хэгшэд эртэ үбэлһөө мэдээсэжэ байһан юм. Эндэ танай бурхан одоол хамаатай бэшэ.

Та урданайхяа һанаад үзэгты даа. Хэзээ, хаана обоо тахилгын болоходо гү, али ламын гороо хэхэдэ, бороо орожо, ургаса һайн байгаа һэм? Танайшье наһандал хэды олон ган боложо, хүн зон олоороо ами наһаа алдаһан байха. Энэ үедэ олон лэ ламанар мүргэл тахил хэжэ, тэзэгэр гэдэһээ тэһэртэр таргалһан, баяжаһан байха. «Зуд болоходо—нохой таргалха, зоболон болоходо—лама баярлаха»—энэ үгэ зоной дундаһаа миин гараагүй ёһотой.

Танай үшөө нэгэ баримта тухай хэдэн үгэ хэлэмээр. Дайн сэрэгһээ «бурханай хайраар» амиды ерэһэндээ баһал баггүй баримта дэлгэнэт.

Энэ үгэтнай Танай, манай үеын хүнүүдэй, илангаяа хархис муухай фашистнуудтай—шажанай ёһотойл зэрлиг түлөөлэгшэнүүдтэй тэмсэлдэ ами наһаяа хайрлангүй үгэһэн хүнүүдэй, тэдэнэй гэр бүлэнэрэй сэдьхэлдэ тон харшаар дуулдаха байна. Нютаг зонтнай энэ бэшэгыетнай уншаад юу гээ хаб, мэдэнэгүйб. Минии һанаһада, Та эдэ хүнүүдые хардана, гүрдэнэ, хойто үеынь хүнүүдтэ хоро шаратайгаар хандана гээшэ хат.

Эдэ хүнүүд бурханда мүргөөгүйдөө алуулаа бэшэл, хорото дайсанһаа айнгүй, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэхэдээл, тэдэнэр түрэл газараа тэбэрижэ унаал. Харин ганса нэгэн аймхайшуулда бурхан иигэ тиигэ гэжэ «шэбэнэдэг» байжа болоо. Манай баатар хүбүүд, басагадта хэн тиигэжэ «шэбэнэхэ» һэм, тиигэжэ шэбэнүүлэнгүй, дайсанай урдаһаа сэхэ ороходоо, баатарлигаар тэмсэхэдээ, илажа гараабди.

Дайсаниие илаһандаа Та баярланат. Энэ зүб. Теэд дайнда унаһан 20 миллион хүбүүд, басагадайнгаа хүшөө домогые хүндэлжэ ябаха шухала.

Бэшэгэйнгээ һүүлдэ Та үхибүүдтэйгээ, ашанартайгаа жаргажа һууһандаа баярланат. Энэ баһа зүб. Совет орондо ажал хэдэг хүн бүхэн жаргалтай. Гэбэшье энэ жаргалаа Та баһал үнөөхи бурханай заяаһан шэнгеэр һананат. Яаһан богони бодол гээшэб, ямар мартамхай тархи гээшэб? «Тэжээһэн буруун тэргэ эбдэхэ» гэжэ энээнһээ удхатай бэшэ аал?

Асуудал иимэ хурсаар табиха шалтагаан үгы гэхэ байхат. Тиимэ бэшэ. Одоол эндэ ёһотой шалтагаан бии. Энэ хадаа бурханда һүзэглэдэг бодолһоотнай гаража ерэнэ. Һүүлэй һүүлдэ энээндээ, иимэ социальна удхатай тобшололдо һүзэгшэ хүн заатагүй ерэдэг, Ташье ерээт. Ямаршье шажан, тэрэ тодо Буддын шажаншье, социальна асуудалые дайраха һэдэлгэтэй ха юм.

Хүдэлмэришэн ангиин, коммунис партиин бэелүүлһэн социалис революциин удхые балартуулжа болохогүй. Та Октябриин революциин урда тээ залуу наһаяа үнгэргэһэн байгаа ёһотойт. Тэрэ сагта ямар байдалтай, ямар уг зорилготой, ямар юумые жаргални гэжэ тооложо ябагша һэмта? Мүнөөнэйнгөө байдалые тэрэ сагтай сасуулаад үзэгты даа. Тад ондоо бээз. Одоол сүлөөтэ, жаргалта байдал! Тиимэл даа. Зүгөөр эдэ бүгэдэ баялиг, энэ ехэ жаргал революциин ашаар, Таниие тойроод хүршэ һууһан айл аймагайтнай ашаар түйлагдаа юм гэжэ һануулая. Үетэн сасуутантайгаа, элинсэг хулинсагтайгаа энээн тухай үнэн сэдьхэлһээ хөөрэлдөөд үзэгты даа. Тиигээ һаа, дэмы юумэ хэлэһэнээ өөрөөшье мэдэрхэ байха бэшэ гүт.

Бэшэгэйнгээ түгэсхэлдэ хэһэн тобшололтнай гэбэл: «шажан мүргэл ниитын ажахыда һаад һамуу хэдэггүй»,—гэнэт. Хаража үзэхөөр. Хуурай хадада гаража обоо тахихадаа, хэды хүнүүдые ажалһааһнь, гэр бүлэһөөнь таһалдуулаабта, хэды хүнүүдэй (илангаяа залуушуулай, үхибүүдэй) толгой соо мунхаг бодол оруулаабта, үглөөдэрынь хэды хүн мангарлааб? Эдэ бүгэдые тоолохо болоо һаа, ажахыда «һаад һамуу» олоор лэ хэһэн байха. Энэ гансахан танай нютагта. Хэрбээ буряад нютаг бүхэндэ хүдэлмэриин сагта обоо тахилган, маани хуралган боложо байдаг һаа юун болохоб!

Юрэнхы дээрэнь тобшолон хэлэхэдэ, Та шажан мүргэлтэй бү тэмсэгты, мүргэхэ хүн—мүргэг, үгы хүн—үгы—гэһэн шэнгеэр хэлэхэ гээ байнат. Энээниие манай атеистнүүд баһал зүбшөөхэгүй. Юундэб гэхэдэ, Танай энэ бэшэг энээниие гэршэлнэ. Та иигэжэ бэшэнэт:

«Шажанай нангин удхые... би ами наһанһаашье үлүүгээр хүндэлэгшэб. Ушар тиимэһээ үнөөхи хоёр тээшээ хэлбэлзэхээ һанаһан хүнүүдтэ ойлгуулхые оролдогшоб. Ойлгуулангүй байжа болохо аал!»

Эгээл тиимэһээ манай атеистнүүд, бүхы коммунистнууд, тэрэ тоодо бидэнэр журналистнуудшье, иимэ хархис удхатай бэшэгые уншаад миин байха аргагүйбди. Бидэнэршье баһал өөрынгөө үзэл суртталые олондо ойлгуулхые оролдохобди. Тэрэнһээ байтагай, иимэ танай номнолтой эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэбди.

«Бурхан хүндэ һаад хэхэгүй, мүргэхэ хүн мүргэг, танай хэрэг байхагүй»,— гэхэ мэтэ мүргэлшэ уладай үгэнүүд, минии һанахада, саагуураа хоро ехэтэй. Энэ хадаа шажаниие эрдэм ухаантай эбсүүлхэ, шажанай номнолые манай пролетарска, марксизм-ленинизмын сурталтай эбсүүлхэ, тааруулха, зохилдуулха, тиигээд болохотой һаань, өөрынгөө үзэлдэ шадаал һаа олон хүниие, илангаяа залуушуулые, оруулха гэһэн хара һэдэлгэ иимэ байна.

Тиимэһээ Д. Цыбенов мэтэнэй наагуураа зөөлэн сагаан аад, саагуураа хара һоётой үгэнүүдые элишэлхэ гээшэ атеист бүхэнэй уялга гэжэ тоолоһон дээрэһээл энэ бэшэг бэшэбэб.

М. НИМАЕВ,
журналист.

КОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ФОТО-ЗУРАГУУДҺАА

„Шэнэ Указ хүсэндөө оробо" (дээдэ зураг).

„Талын сэсэгүүдэй шэмэ амтатай.

„Сэлгеэхэн тэнгэриин дуулимда.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фотоэтюдүүд.

Цырен-Базар БАДМАЕВ.

ЭХЫН ДОМОГ

«Бурханай оронoор»
ябаад ерээлшн.
Бэрхэш даа!
Большевик басаган,
Валентина Терешкова.
Бусажа ерэхэдэш,
Эхэ ороншни,
инагшни,
Бүхы дэлхэй
сээжэдээ тэбэрин
угтажа абаа.
Шара шажантай
буряад арадай
үри ха даа
Шамһаа, Валя,
һураха дурам хүрэнэл даа:
«Сударай зарлигаар,
шинии ябаһан газарнуудаар
Суха Баадиин
Орон байха ёһотой бэлэй.
Үнгын жэмэс,
бадма сэсэг һалбаржа,
Үхэл зоболонгүй
тэнгэринэр лэ байха үзэлтэй.
Хайшаа байнаб?
Ехэл һонин лэ,
Хараһан үзэһэнөө харюусаарай.
Бата Октябрь —
шинии старт,
космодром.
Баатар мэргэнэй
табиһан һуршаш,
алдахагүйш.
Эжэл хани,
үндэр нэрэдэш хүрэхэгүй һаа,
Эрэб гэжэ
үмдэтэйш ябаһанай
хэрэггүй.
Эрэдэ үгы,
энхэ урин зүрхэнэйнгөө
Элшэ ульһаар
синдэм замбуулин
дулаасуулааш.
Эгүүри тэрэ
аха захагүй дайдада,
Эхэнэр хүнэй
нангин нэрэ сахилуулааш.
Замбуулиниие хүн
захагүй гэнэ,
һүгэдэнэ,
Захатайл байха,
шинии зориг гэршэлнэ.
Хүнэй ухаан,
оюун бодол лэ захагүйл даа,
Хүсэд тааруха
жэшээ намда хэлэгтыл даа.
Нарантай жэшэбэл,
наранайшье
дулаан хизаартай.
Намда бэшэ
ямар сасуулбари олдохоб даа!
Эхын лэ эльгэн,
эхын лэ сэдьхэл хизааргүй,
Эхнэй эхин,
мүнхын булаг аршаан даа.
Хүн түрэлтэн
хүндын тэмдэг түмэрнүүдэ
Хүл дорошни
шэдэлэн хаялжа обоолоо.
Үхин махабадш,
ами наһаншин,
зоригшни
Үзэсхэлэн болоо,
эхэнэр хүнэй
һүлдэ болоо.
Эхэнэрһээ гараһанш,
юрын нэгэл эхэнэрши.
Эхэнэр лэ ха даа
өөрын нангин табисууртайш.
Эльгэтэ хүнэй
эгээн эрхим
жаргал гэдэг
Эрдэниин эрдэни —
үхибүү түрэжэ баярлалайш.
Алта мүнгэ
даажа ядаһан үбсүүндээ
Абанаш үриеэ,
хүхөө үгэнэш басагандаа.
Үлүү нангин,
үлүү жаргал, шагнал ши
Үбсүүн дээрээ
олохогүйш даа
наһандаа.

Туһатай зүбшэл

АЛИРҺААР ЮУ ХЭХЭБ?

Алирһан соо витамин С ба каротин бии юм. Томонууд, мүн амтатай алирһан ехэнхидээ нарһата ой соо ургадаг. Алирһа удаан саг соо байлгахын тула бензойно кислота хэрэглэхэдэ болоно.

Алирһаар варени шанадаг, морс хэдэг, мүн тэрэнэй шүүһынь абадаг юм. Врач-диетологууд алирһые бэедэ һайн, үбшэ аргалдаг жэмэс гэжэ тоолодог.

ДЭБТЭЭҺЭН АЛИРҺАН. Түүһэн алирһаа илгажа, хүйтэн уһаар угаадаг. Удаань сэбэр амһарта соо хэжэ һэжэрээд, дээрэһээнь бусалһан хүйтэн уһа хэдэг. Бусалһан хүйтэн уһанай орондо сироп хэхэдэ болоно. Сироп бэлдэхэдээ 1 литр уһан соо столовын 2 халбага сахар, сайн хахад халбага дабһа хээд, гал дээрэ табижа бусалгаха. Удаань хүргэхэ.

Алирһатай амһарта соо хэһэн бусалһан хүйтэн уһан гү, али сироп алирһые хүшаад байха ёһотой. Дэбтээһэн алирһаа амтатай болгохын тула антоновско яблока хэлсэдэг, мүн хоншуухан перец, корица нэмэлсэхэдэ болоно. Тэрэниие подвал соо гү, али ондоошье һэрюун газарта байлгаха хэрэгтэй. Дэбтээһэн алирһан ,мяхан ба дабһатай эдеэндэ амтатай гарнир холисо боложо үгэдэг. Мүн салат болон винегредтэй холижо эдихэдэ амтатай.

АЛИРҺАТАЙ МЯХАН. Алирһа илгажа угааһанайнгаа удаа, һагшуур соо хэжэ, 2—3 дахин бусалһан уһаар зайлаха. Сироп шанахадаа 1 килограмм алирһанда хахад килограмм саахар хэхэ хэрэгтэй. 4 хуби болгожо хэршэһэн яблока, 2 хуби болгожо хэршэгдэһэн груша (200 грамм яблока ба 300 грамм груша 1 килограмм алирһанда хэрэгтэй) бусалһан сироп соо хээд, дээрэнь нэгэ бага корица ба гвоздика сэсэгэй 2—3 үрэ нэмэлсэхэ. Нигэжэ бэлдэһэн алирһа мяхантай табилсадаг.

АЛИРҺААР ХЭҺЭН КОМПОТ. Хүсэд болоһон алирһа түүжэ, низарһан, гэмтэһэниинь илгажа сэбэрлээд, хүйтэн уһаар угааха. Удаань баанха соо хээд, дээрэнь бусалжа байһан уһа гү, али саахарна сироп хэхэ. Тунатарнь хабхаглаад байлгаха. Хахад литрэй баанха 9—10 минута, литрэйхиие —10—12 минута тунааха. Тунахатайнь хамта баанхынгаа амһар һайнаар таглаад, хүрэтэрнь байлгаха.

АЛИРҺААР ШАНАҺАН ВАРЕНИ. Илгаһан алирһа улхан соо хээд, дээрэнь бусалһан уһа хэжэ худхана. Удаань һагшуур дээрэ гаргаад, шүүрэтэрнь байлгаха. Һүүлдэнь шүүрэһэн алирһаяа таас соо хээд, дээрэнь саахар адхаха. Хахад стакан уһа нэмээд (мёд нэмэхэдэ болохо), баахан корица, 3 гвоздика сэсэг хэхэ. Тиигээд болоторнь шанаха. Бусалһан вареньеэ улхан соо хэжэ абаад, хүрэһэн хойнонь шэл баанха соо хэжэ абаха.

1 килограмм алирһанда 500 грамм саахар (500 грамм мёд), хахад стакан уһа нэмэхэ хэрэгтэй.

(«Сельская жизнь» газетэһээ абтаба).

УЛАРИЛ МЭДЭГШЭ

Глеб Степанович Зарубин Орлик нютагайхид һайн ... даг. Энэ хүн эндэхи ави... станцида 16-дахи жэлээ ... гарягүй хүдэлхэ зуураа, ... дүй дүршэлтэй болонхой. С... уларил тухай тобшо мэдээ ... һайнаар, алдуу эндүүгүй... үгэдэг, дааһан ажалдаа урга... тайгаар хандадаг байһан тула ... хэр Зарубин Эрхүүгэй гидро... теорологиин албанай Управле... һээ хоёр удаа Хүндэлэлэй г... мотаар һайшаан шагнагд... юм.

Мүн Глеб Степанович г... хан өөрынгөө албан ажал хэр... ябадаггүй, олониитын хүдэл... ридэ хабаадаясадаг. Мүнөө ... лэйнгээ амаралтын үедэ нют... гай «Коммунизм» колхозэй ү... хуряалгада туһалалсаа.

П. ЖУЖАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Таряа хуряалга тухай материалнууд «Мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэлдэ —үргэн дэлисэ!» гэһэн гаршаг доро толилогдоно. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Правда» газетын «Экономическа асуудалнууд ба хэблэл» гэһэн түрүү бэшэг. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикынхидэй неделидээ табан үдэр ажалладаг болоһон тухай Авраmовагай репортаж. «Ва... нууд миил зогсоно, яла ур... на» гэһэн А. Курочкинай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: Со... вет-монгол хани барисаа... зорюулагдаһан фестивал... корреспонденци. «Түрэһэн зо... гын гэр» гэһэн Л. Марты... вагай материал. Хилын саа... һаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Н... таг нютагай һонин.

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный —48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни —40-49, идеологический —24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03714. Зак. № 327.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха. зарим газарта бороо орохо. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. үдэһөө хойшо Байгал шадар болон республикын баруун нютагуудта шангаханаар һалхин буха. Үдэртөө 17—22 градус дулаан болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 11—13, үдэртөө 17 —19 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Сентябриин 5-6-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, зарим газарта багахан бороо орохо. Һүниндөө хюруу унаха, үдэртөө 15—20 градус дулаан байхаар багсаагдана.

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

„Буряад үнэн“, „Правда Бурятии“ газетэнүүдые захилга сентябриин 1-һээ эхилээ.

Манай газетэнүүдые захихаяа яарагты!

Ноябриин 25-һаа хойшо захилга абтахаяа болихо.

„Буряад үнэн“ газетэ захиха хахад жэлэй сэн 3 түх., жэлэйнь сэн 6 түх., „Правда Бурятии“ газетын хахад жэлэйнь сэн 3 түх., жэлэйнь сэн 6 түх.

Газетэнүүдые „Союзпечатиин“ бүхы таһагуудта, ниитын тараагшадта захижа болохо.

Нүхэд уншагшад! Газетэнүүдһээ хожомдонгүй, үдэр бүхэндэ абадаг байхын тула саг соонь захигты!

„БУРЯАД ҮНЭН“

4-дэхи нюур
1966 оной сенитябриин 4.